

Modernizační fond

Obecný programový dokument
pro implementaci
Modernizačního fondu
v České republice

2021

STÁTNÍ FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Ministerstvo životního prostředí

Obsah

Seznam zkratk	2
Úvod	3
Evropská unie pro klimaticky neutrální budoucnost	4
Cíle a strategie v oblasti energetiky a klimatu	5
Strategické cíle Evropské unie	6
Zastřešující evropská legislativa	8
Cíle Evropské unie a jejich naplňování	9
Kam směřuje Česká republika v oblasti energetiky a klimatu?	11
Strategické a koncepční dokumenty, legislativa v oblasti energetiky, ochrany klimatu a snižování emisí znečišťujících látek	15
Možnosti financování opatření v oblasti energetiky a klimatu v České republice	19
Komplementarita Modernizačního fondu a fondů EU	21
Modernizační fond a jeho priority	22
Legislativní rámec Modernizačního fondu	23
Prioritní oblasti Modernizačního fondu	24
Oblasti určené pro financování z prostředků Modernizačního fondu v ČR	26
Popis oblastí zařazených do financování z Modernizačního fondu v ČR a jejich absorpční kapacita	27
Přehled programů a stanovení podmínek financování oblastí z prostředků Modernizačního fondu	30
Charakteristika programů pro financování opatření	31
Environmentální, ekonomické a sociální přínosy Modernizačního fondu	34
Program č. 1 / Modernizace soustav zásobování tepelnou energií	35
Program č. 2 / Nové obnovitelné zdroje v energetice	37
Program č. 3 / Zlepšení energetické účinnosti a snižování emisí skleníkových plynů v průmyslu v EU ETS	39
Program č. 4 / Zlepšení energetické účinnosti v podnikání	41
Program č. 5 / Modernizace dopravy v podnikatelském sektoru	43
Program č. 6 / Modernizace veřejné dopravy	45
Program č. 7 / Energetická účinnost ve veřejných budovách a infrastruktuře	47
Program č. 8 / Komunitní energetika	49
Program č. 9 / Modernizace soustav veřejného osvětlení	51
Administrace Modernizačního fondu	53
Správce prostředků z Modernizačního fondu	55
Proces přípravy, administrace a implementace Modernizačního fondu	56
Informování veřejnosti o principech a cílech Modernizačního fondu a jeho implementaci	63

Seznam zkratek

ČMZRB	Českomoravská záruční a rozvojová banka
ČR	Česká republika
DZE	Druhotné zdroje energie
EIB	Evropská investiční banka
EK	Evropská komise
ES	Evropské společenství
EU	Evropská unie
EU ETS	Systém EU pro obchodování s emisemi
Eurostat	Statistický úřad Evropské unie
HDP	Hrubý domácí produkt
ICT	Informační a komunikační technologie
IROP	Integrovaný regionální operační program
KVET	kombinovaná výroba elektřiny a tepla
MD	Ministerstvo dopravy
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NAP CM	Národní akční plán čisté mobility
NAP SG	Národní akční plán pro chytré sítě
NECP	Vnitrostátní plán České republiky v oblasti energetiky a klimatu
NPŽP	Národní program Životní prostředí
NZÚ	Program Nová zelená úsporám
OPD	Operační program Doprava
OPTAK	Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost
OPŽP	Operační program Životní prostředí
OSN	Organizace spojených národů
OZE	Obnovitelné zdroje energie
SEK	Státní energetická koncepce
SFŽP ČR	Státní fond životního prostředí České republiky
SZT	Soustava zásobování tepelnou energií

Úvod

Univerzálním ukazatelem, který při vyšších hodnotách negativně ovlivňuje jak přírodu, tak zdraví člověka a v konečném důsledku také ekonomický rozvoj, je emisní **náročnost tvorby HDP** přímo související s převládajícími způsoby produkce energie, průmyslovou výrobou a dopravou.

Evropská unie pro klimaticky neutrální budoucnost

Ochrana klimatu a snižování emisí skleníkových plynů patří k hlavním prioritám EU. Česko se jako členský stát Evropské unie (dále rovněž EU) aktivně podílí na usnadnění přechodu k nízkouhlíkové energetice. Hlavním cílem Modernizačního fondu v Česku je snížení emisí skleníkových plynů, zvýšení energetické efektivity a navýšení podílu obnovitelných zdrojů energie v celkovém mixu energetických zdrojů do roku 2030. Vedlejším pozitivním efektem bude rovněž snížení emisí polévatého prachu, oxidů dusíku a oxidů síry.

Stav životního prostředí v Česku vykázal za poslední dvě dekády významné pozitivní změny. Rovněž došlo ke snížení emisí oxidu uhličitého, polévatého prachu a oxidů síry a dusíku. Kvalita ovzduší ale stále není vyhovující, zdravotně rizikové látky působí škodlivě na lidské zdraví, ekosystémy a hospodářství. Mezi hlavními původci tohoto neuspokojivého stavu jsou lokální topeniště a emise z motorových vozidel. Nárůst intenzity dopravy, intenzivní způsoby hospodaření v krajině, konzumní chování domácností (nadměrná spotřeba energií a surovin) a další stránky ekonomického rozvoje také vyvíjejí stále větší tlak na životní prostředí. Změna klimatu, projevující se mj. růstem teploty a úbytkem srážek ovlivňuje vývoj chování člověka a dále zatěžuje ekosystémy, infrastrukturu, hospodářství a kvalitu života.

Univerzálním ukazatelem, který při vyšších hodnotách negativně ovlivňuje jak přírodu, tak zdraví člověka a v konečném důsledku také ekonomický rozvoj (mj. v souvislosti s ekonomickými dopady v případě nečinnosti), je emisní náročnost tvorby HDP, přímo související s převládajícími způsoby produkce energie, průmyslovou výrobou a dopravou. Emisní intenzita je u nás vyšší než průměr EU z důvodu většího podílu průmyslu na tvorbě HDP, energetického mixu a vyšší emisní náročnosti dopravy. Evropská unie v souladu s cíli OSN důrazně prosazuje principy udržitelného rozvoje, mezi které patří oddělení ekonomického růstu od spotřeby přírodních zdrojů, zachování biodiverzity atd.; ve spojení s ekonomickým a sociálním hlediskem jde souhrnně o soulad hospodářského a společenského pokroku s plnohodnotným zachováním životního prostředí pro příští generace. Evropská unie usiluje o to, aby byla do roku 2050 jako první z ekonomických společenství na Zemi klimaticky neutrální. Zároveň je velmi důležité udržet si konkurenceschopnost vůči ostatním společenstvím na Zemi.

Vybrané oblasti podpory z Modernizačního fondu a způsob dosažení cílů v nich definovaných jsou proto koordinovány s relevantními operačními programy a dalšími schémata podpory.

Cíle a strategie v oblasti energetiky a klimatu

Cílem Zelené dohody pro Evropu je transformovat EU na spravedlivou a prosperující společnost s moderní a konkurenceschopnou ekonomikou efektivně využívající zdroje, která bude v roce 2050 uhlíkově neutrální a ve které bude hospodářský růst oddělen od využívání fosilních zdrojů energie.

Strategické cíle Evropské unie

V roce 2019 představila Evropská komise strategickou vizi nazvanou **Zelená dohoda pro Evropu**, do níž byl integrován i Modernizační fond. Cílem této růstové strategie je transformovat EU na spravedlivou a prosperující společnost s moderní a konkurenceschopnou ekonomikou efektivně využívající zdroje, která bude v roce 2050 uhlíkově neutrální a ve které bude hospodářský růst oddělen od využívání zdrojů. Dalším jejím cílem je chránit, zachovávat a posilovat přírodní kapitál EU a chránit zdraví a blahobyt občanů před environmentálními riziky a dopady.

Zelená dohoda je integrální součástí strategie Evropské komise zaměřené na splnění Agendy OSN pro udržitelný rozvoj 2030 a jejích cílů udržitelného rozvoje a zároveň cílů Pařížské dohody. Evropská komise v rámci Zelené dohody začala již upravovat postupy tzv. evropského semestru koordinace hospodářských politik členských států EU s cílem začlenit do nich cíle udržitelného rozvoje OSN. Prvky Zelené dohody částečně naplňované Modernizačním fondem jsou zejména:

- dodávky čisté, dostupné a bezpečné energie,
- snižování emisí skleníkových plynů a zvyšování úspor energie a energetické účinnosti,
- stavba a renovace budov za účinného využívání energie a zdrojů,
- urychlení přechodu k udržitelné a čisté mobilitě.

S dosažením klimatických cílů úzce souvisí dekarbonizace energetického systému, neboť dosavadní způsob výroby a využívání energie produkuje napříč hospo-

dářskými sektory více než 75 % emisí skleníkových plynů v EU. Klíčovým aspektem řešení tohoto problému je ukončování využívání uhlí, energetické úspory a zvýšení podílu obnovitelných zdrojů energie.

V EU se na celkové produkci emisí skleníkových plynů podílí průmysl 20 %. Zatímco jen 12 % z materiálů využívaných v průmyslu je recyklovaných, těžba převážné části materiálů používaných průmyslem se spolu s jejich zpracováním a zpracováním paliv a potravin podepisuje na emisích skleníkových plynů přibližně z 50 %.

Pro dosažení cílů EU v oblasti energetické účinnosti a klimatu bude nutné nejméně zdvojnásobit míru renovace fondu budov, která se v současnosti v členských státech pohybuje mezi 0,4 a 1,2 % ročně. Výstavba, využívání a renovace budov totiž vyžaduje značné množství energetických a nerostných zdrojů.

Dosažení klimatické neutrality v roce 2050 vyžaduje, aby se stále rostoucí emise skleníkových plynů z dopravy snížily přibližně o 90 %. V současné době připadá v EU na silniční, leteckou, železniční a vodní dopravu ¼ produkovaných skleníkových plynů. Otázkám spojených s čistší dopravou se věnuje strategie pro udržitelnou a inteligentní mobilitu. Z ní vyplývají opatření jako např. přesunutí vnitrozemské nákladní přepravy ze silnic na železnice a vodní cesty, urychlení výroby a zavádění udržitelných alternativních paliv a zpřísnění norem pro emise látek znečišťujících ovzduší vozidly se spalovacím motorem.

Při vyhodnocování možností prosazování ekologického financování a investic a zajištění spravedlivé transformace Evropská komise odhadla dodatečné roční investice k dosažení stávajících cílů EU v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030 na 260 mld. eur. Aktuálně projednáváné zpřísnění těchto cílů tak, aby pokles emisí skleníkových plynů do r. 2030 činil oproti r. 1990 v čistém vyjádření alespoň 55 %, objem potřebných investic dále navýší.

V rámci investičního plánu pro udržitelnou Evropu navrhla Evropská komise pro usnadnění přechodu k nízkouhlíkovému hospodářství mechanismus pro

spravedlivou transformaci, včetně Fondu pro spravedlivou transformaci. Klíčem k financování ekologické transformace bude soukromý sektor. Evropská komise proto předložila v dubnu 2020 do veřejné konzultace návrh obnovené strategie pro udržitelné finance.

V oblasti veřejných investic, spotřeby a zdanění pomůže k přesměrování na ekologické priority větší využívání ekologických rozpočtových nástrojů. Na vnitrostátní úrovni připraví Zelená dohoda pro Evropu půdu pro ekologicky účelné daňové reformy, odstranění škodlivých dotací na fosilní paliva, přesun daňového zatížení z práce na znečištění a zohlednění sociálních aspektů.

Zastřešující evropská legislativa

Strategické směřování jednotlivých oblastí energeticko-klimatického rámce Evropské unie zastřešuje následující evropská legislativa:

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1999 o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu,
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2019/944/EU o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou,
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů,
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU o energetické účinnosti, o změně směrnic 2009/125/ES a 2010/30/EU a o zrušení směrnic 2004/8/ES a 2006/32/ES; změněna Směrnicí 2018/844 ze dne 30. května 2018,
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/31/EU o energetické náročnosti budov (změněna Směrnicí 2018/844 ze dne 30. května 2018),
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/94/EU o zavádění infrastruktury pro alternativní paliva,
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2284 o snížení národních emisí některých látek znečišťujících ovzduší,
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/841 o zahrnutí emisí skleníkových plynů a jejich pohlcování v důsledku využívání půdy, změn ve využívání půdy a lesnictví do rámce politiky v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030,
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/842 o závazném každoročním snižování emisí skleníkových plynů členskými státy v období 2021–2030,
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/410, kterou se mění směrnice 2003/87/ES za účelem posílení nákladově efektivních způsobů snižování emisí a investic do nízkouhlíkových technologií a rozhodnutí (EU) 2015/1814,
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/33/ES o podpoře čistých a energeticky účinných silničních vozidel,
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) 2019/631, kterým se stanoví výkonnostní normy pro emise CO₂ pro nové osobní automobily a pro nová lehká užitková vozidla a kterým se zrušují nařízení (ES) č. 443/2009 a (EU) č. 510/2011,
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1242, kterým se stanoví výkonnostní normy pro emise CO₂ pro nová těžká vozidla.

Cíle Evropské unie a jejich naplňování

Pro snižování emisí skleníkových plynů je stanoven celoevropský cíl do roku 2030 na úrovni alespoň 40% snížení emisí skleníkových plynů v porovnání s rokem 1990.

Součástí rozměru dekarbonizace je také oblast obnovitelných zdrojů energie. Zde byl odsouhlasen celoevropský cíl do roku 2030 na úrovni 32% vyjádřený jako podíl obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie.

Přepracované znění směrnice 2018/2001 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů dále obsahuje požadavky na podcíle v sektoru vytápění a chlazení a sektoru dopravy. V oblasti dopravy je cíl stanoven závazně pro všechny členské státy na úrovni 14%, tj. nejpozději v roce 2030 má činit podíl energie z obnovitelných zdrojů na konečné spotřebě energie v odvětví dopravy alespoň 14%.

Cíl EU v oblasti energetické účinnosti vyjádřený ve spotřebě primární energie a konečné spotřebě energie je v revidované směrnici o energetické účinnosti 2018/2002 formulován jako snížení nejméně o 32,5% k roku 2030. Projekce učiněné v roce 2007 ukázaly pro rok 2030 spotřebu primární energie ve výši 1 887 Mtoe a konečnou spotřebu energie ve výši 1 416 Mtoe. Z 32,5% snížení vychází pro rok 2030 1 273 Mtoe, potažmo 965 Mtoe. Obdobně jsou v čl. 5 a 7 směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti ve znění pozdějších novel definovány cíle pro úspory energie v budovách a meziroční úspory energie.

Pro dosažení cílů Zelené dohody pro Evropu jsou zásadní nové technologie, udržitelná řešení a průlomové inovace. Za účelem mobilizace výzkumu a podpory inovací lze využít EU program Horizont Evropa. Nejméně 35% jeho rozpočtu půjde na financování nových řešení v oblasti klimatu, důležitých z hlediska provádění Zelené dohody.

Modernizační fond má v období 2021 až 2030 podporovat investice v souladu s cíli směrnice 2003/87/ES a též v souladu s cíli rámce politiky Unie v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030. Tyto cíle jsou rovněž úzce spjaté s dlouhodobými cíli vyjádřenými v Pařížské dohodě a Rámcové úmluvě Organizace spojených národů o změně klimatu. Na Pařížskou dohodu, uzavřenou na 21. konferenci smluvních stran Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu (Conference of Parties, COP21), zahrnující globální opatření v oblasti klimatu, navázaly závazky Evropské unie, která chce prostřednictvím Zelené dohody pro Evropu do roku 2050 vytvořit klimaticky neutrální hospodářství s nulovými čistými emisemi skleníkových plynů. Členské státy EU jsou Pařížskou dohodou vázány k vypracování dlouhodobých strategií – s perspektivou do poloviny století – k dosažení snížení emisí skleníkových plynů, aby mohly splnit své závazky v rámci Pařížské dohody a cíle EU. V ČR je touto strategií Politika ochrany klimatu, jejíž plnění bude vyhodnoceno do konce roku 2021 a aktualizace je v návaznosti na přezkum závazků v rámci Pařížské dohody naplánována do konce roku 2023.

Evropské regiony znevýhodněné přechodem ke klimatické neutralitě budou moci v kontextu Zelené dohody využít mechanismus pro spravedlivou transformaci, jehož součástí je Fond pro spravedlivou transformaci. V regionech závislých na fosilních zdrojích předpokládá návrh nařízení k Fondu pro spravedlivou transformaci v období 7 let počínaje rokem 2021 značné veřejné a soukromé investice ve výši desítek miliard eur.

Kromě Fondu pro spravedlivou transformaci se bude na investicích podílet program InvestEU, který má na boj proti změně klimatu přispět nejméně 30% prostředků. Evropská investiční banka (EIB) dále poskytne úvěry nastavené tak, aby mohli změnu na ekologičtější způsob vytápění provést i lidé, kteří se zatím spoléhají na uhlí. Souhrnně se mechanismus pro spravedlivou transformaci zaměří na sociální a ekonomické náklady přechodu v nejméně postižených regionech a bude financovat projekty od vytvoření nových pracovních míst, přes podporu společností, rekvalifikace a pomoc uchazečům o zaměstnání, kteří ztratili zaměstnání kvůli přechodu, ale také renovace budov a investice do obnovitelných zdrojů energie, sítí dálkového vytápění a udržitelné dopravy. Mechanismus spravedlivé transformace je součástí investičního plánu pro udržitelnou Evropu.

Dalším významným prvkem energeticko-klimatického rámce EU je Inovační fond, který zaměřuje svoji podporu na oblast zachytávání a využívání oxidu uhličitého, inovativní OZE a průlomové průmyslové technologie v rámci projektů, u kterých nejsou navrhované technologie běžně komerčně využívány.

Výše uvedené strategie a iniciativy na úrovni EU tvoří jen výběr oblastí, které úzce souvisí s předmětem uplatnění Modernizačního fondu, tj. energeticko-klimatickými opatřeními.

Nadto je třeba uvést, že v souvislosti s cílem klimatické neutrality EU do roku 2050 se plánuje další zvýšení ambice pro snižování emisí CO₂ pro rok 2030; návazně budou revidovány, potažmo zpřísnovány související legislativní akty.

Kam směřuje Česká republika v oblasti energetiky a klimatu?

Vnitrostátní plán České republiky v oblasti energetiky a klimatu (dále jen NECP) je klíčovým dokumentem, který vychází z Politiky ochrany klimatu v ČR z roku 2017, Státní energetické koncepce ČR z roku 2015 a dalších strategických dokumentů. NECP byl zpracován na základě požadavku nařízení Evropského parlamentu a Rady 2018/1999 o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu a obsahuje cíle a politiky ve všech pěti rozměrech Energetické unie na období 2021–2030 s výhledem do roku 2050, kterými jsou:

- snižování emisí uhlíku,
- zvyšování energetické účinnosti,
- energetická bezpečnost,
- vnitřní trh s energií,
- výzkum, inovace a konkurenceschopnost.

Stěžejní část NECP tvoří nastavení příspěvku ČR k tzv. energeticko-klimatickým cílům EU v oblasti snižování emisí, zvyšování podílu obnovitelných zdrojů energie a zvyšování energetické účinnosti. EK následně vypracovala hodnocení¹ finální verze NECP, kde kvituje, že Česká republika alespoň částečně naplnila většinu z jejich doporučení k původnímu návrhu NECP. EK zároveň upozorňuje na možnost zvýraznění ambicí v oblasti energetické účinnosti.

Energetický regulační úřad v červnu 2020 schválil tzv. Zásady cenové regulace pro regulační období 2021–2025, dokument stanovující postupy regulace cen pro přenos, přepravu a distribuci energie, činnosti operátora trhu a povinné vykupujících, dotýkající se významně oblasti nakládání s energiemi.

Jak je uvedeno v NECP, cílem ČR je snížit celkové emise skleníkových plynů do roku 2030 o 30 % v porovnání s rokem 2005, což odpovídá snížení emisí o 44 milionů tun CO_{2ekv}. NECP také obsahuje dlouhodobé indikativní cíle do roku 2050, které vycházejí ze

schválené Politiky ochrany klimatu. Podle emisních projekcí dojde při naplnění politik a opatření obsažených v NECP k poklesu emisí skleníkových plynů na úrovni 34 % (v porovnání s rokem 2005). Česko přitom splní nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/841 ze dne 30. května 2018 o zahrnutí emisí skleníkových plynů a jejich pohlcování v důsledku využívání půdy, změn ve využívání půdy a lesnictví do rámce politiky v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030 a o změně nařízení (EU) č. 525/2013 a rozhodnutí č. 529/2013/EU.

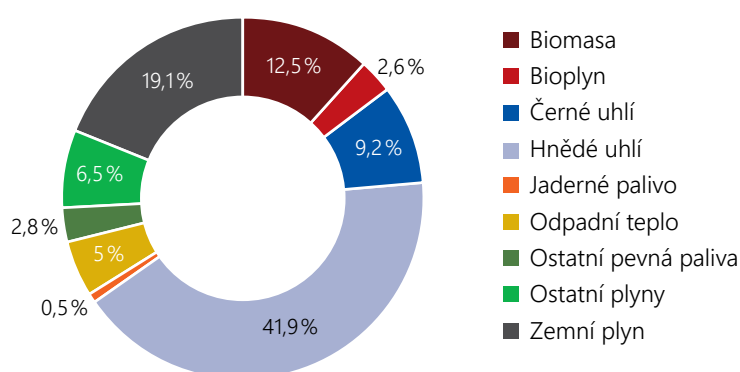
Kromě výše uvedených cílů je v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/842 o závazném každoročním snižování emisí skleníkových plynů členskými státy v období 2021–2030 přispívajícím k opatřením v oblasti klimatu za účelem splnění závazků podle Pařížské dohody (tzv. „nařízení o sdílení úsilí“) stanoven další cíl, který ČR ukládá povinnost snížit emise skleníkových plynů ze sektorů mimo EU ETS (např. budovy a doprava) v roce 2030 oproti roku 2005 o 14 %.

Podle sektorů jsou největšími producenty emisí (řazeno sestupně): energetika, doprava, průmysl, domácnosti, instituce, zpracování odpadů a zemědělství; v roce 2016 byly sektory výroby elektřiny a kombinované výroby elektřiny a tepla zodpovědné za 47,7 mil. t CO_{2ekv}. Transformace na nízkouhlíkové zdroje energie, včetně energie z druhotných zdrojů a odpadního tepla, je tak nutná jak v odvětví výroby elektrické energie, tak v odvětví výroby tepla. V Česku je dle Teplárenského sdružení České republiky zásobováno teplem z SZT téměř 1,7 milionu domácností, pro uspokojování potřeb všech odběratelů se využívá celkem 7 500 km tepelných sítí. Téměř 18 % z nich jsou stále parní potrubí, proto je zde velký potenciál pro úspory v distribuci tepla. Současně se tak sníží požadavky na instalovaný tepelný příkon zařízení dálkového vytápění.

¹ Podrobnější rozbor úrovně naplnění očekávání EK uvádí [dokument zde](#), a to zejména strany 5–7.

Jak ukazuje graf č. 1 níže, výrobci tepla stále využívají z přibližně 51 % uhlí, a proto by tento sektor měl být transformován díky podpoře z Modernizačního fondu.

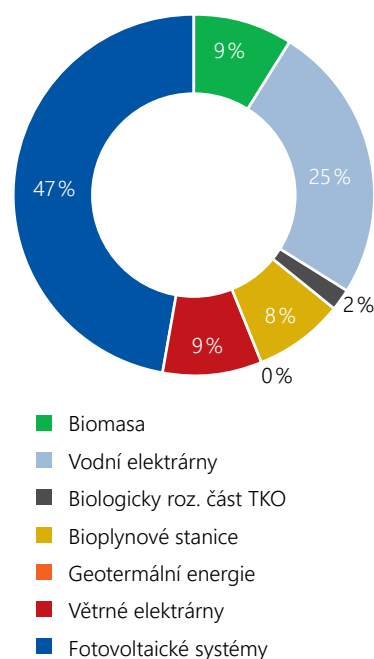
Graf č. 1 | Podíl paliv na výrobě tepla brutto | (zdroj: ERÚ, Roční zpráva o provozu teplotrenských soustav ČR 2019)

V oblasti obnovitelných zdrojů energie má Česko cíl dosáhnout do roku 2030 podílu OZE na hrubé konečné spotřebě ve výši 22 %. To je o 9 procentních bodů vyšší podíl, než byl cíl pro rok 2020. Cíl ČR podílu OZE na hrubé konečné spotřebě energie v roce 2020 byl překročen, v roce 2018 byl tento podíl kolem 15 %. V rámci směrnice 2018/2001 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů je také stanoven indikativní cíl meziročního růstu podílu OZE v sektoru vytápění a chlazení o 1,1 %, a to na úrovni průměrné hodnoty v období 2021–2030. K jeho naplnění by měl významnou měrou přispět i tzv. nepokročilý biometan, u něhož NECP předpokládá výrobu v r. 2030 v objemu 300 mil. m³. Vedle toho NECP předpokládá využití pokročilého biometanu v dopravě v tomtéž roce v objemu cca 190 mil. m³.

V oblasti výroby elektřiny tvořily největší podíl OZE v roce 2016 solární fotovoltaické systémy, vodní elektrárny, bioplyn a biomasa. Očekávané indikativní rozčlenění podílů OZE v roce 2021 dle instalované kapacity znázorňuje graf č. 2.

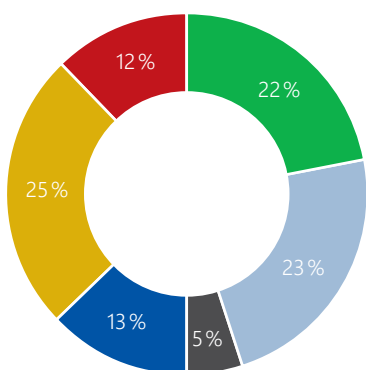
Graf č. 2 | Indikativní očekávaný instalovaný výkon (celkem 4 552 MWe) v r. 2021 | (zdroj: MPO pro účely NECP)

V rámci projektu Heat Roadmap Europe, financovaného programem EU pro výzkum a inovace Horizon 2020, byla mezi klíčové technologie přispívající k účinnosti, dekarbonizaci a cenové dostupnosti v odvětví vytápění a chlazení zařazena i výstavba zařízení pro akumulaci energie. Krátkodobá úložiště jsou podle závěrů projektu zásadní pro vyvážení elektrické rozvodné sítě a pro řešení kolísajících místních nízkohodnotných zdrojů tepla. Podle NECP bude akumulace energie v budoucnu klíčovým prvkem mezi výrobou a spotřebou. Akumulace elektrické energie patří také mezi české národní priority orientovaného výzkumu (přijaté v roce 2012).

Podle NECP je pro dosažení cílů v oblasti obnovitelných zdrojů energie do roku 2030 zapotřebí investiční podpory téměř 52 mld. Kč, ze kterých představuje více než třetinu solární energie, dále tepelná čerpadla, kotle a kamna na biomasu a nakonec větrné elektrárny. Grafické znázornění investičních potřeb v oblasti OZE představuje graf č. 3.

Graf č. 3 | Odhadovaná míra podpory jednotlivých OZE pro dosažení závazků | (zdroj: MPO pro účely NECP)

- Kotle a kamna na biomasu
- Tepelná čerpadla
- Solární kolektory
- Větrné elektrárny
- Solární elektrárny – budovy
- Solární elektrárny – plochy

Tabulka níže specifikuje cíle v energetické účinnosti. Jedná se o tři cíle:

- indikativní cíl pro spotřebu primární energie, konečnou spotřebu energie a energetickou intenzitu,
- závazný cíl v oblasti energetických úspor budov veřejného sektoru,
- závazný cíl na objemu kumulativní úspory energie v konečné spotřebě za období 2021–2030.

Tyto cíle odpovídají čl. 3 (úroveň spotřeby energie), 5 (úspory energie v oblasti renovace budov ústředních institucí) a 7 (meziroční úspory energie) směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti ve znění pozdějších novel.

Tab. 1 | Přehledová tabulka cílů v oblasti energetické účinnosti | (zdroj: MPO, pro účely NECP, metodika EUROSTAT)

	2020	2030
Článek 3 nezávazný cíl	Konečná spotřeba energie: 1 060 PJ Spotřeba primární energie: 1 855 PJ	Konečná spotřeba energie: 990 PJ Spotřeba primární energie: 1 735 PJ Energetická intenzita HDP: 0,157 MJ/Kč
Článek 5 závazný cíl	Úspory v oblasti renovace budov ústředních institucí: 148,6 TJ	Úspory v oblasti renovace budov ústředních institucí: 124,0 TJ
Článek 7 závazný cíl	Roční úspory energie: 51,1 PJ Kumulované úspory: 204,39 PJ	Roční úspory energie: 84 PJ Kumulované úspory: 462 PJ

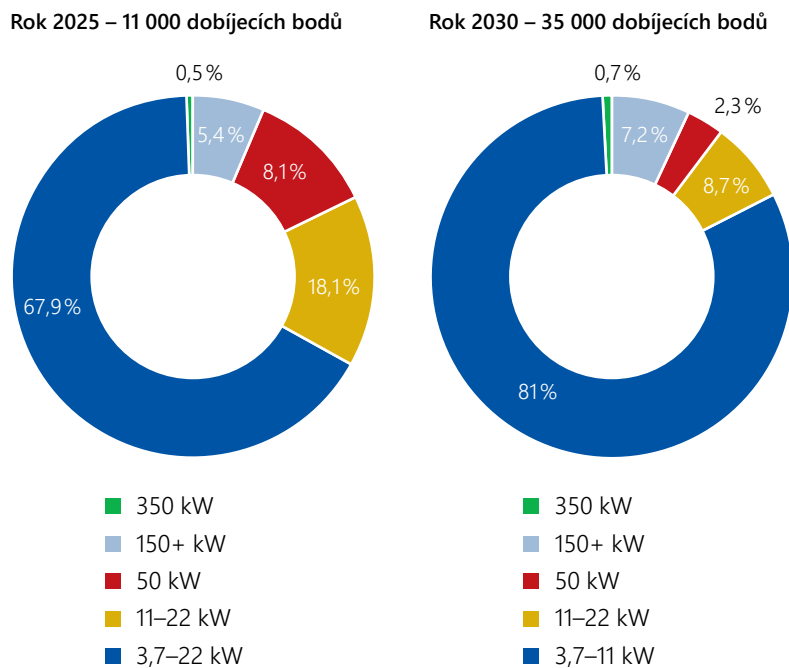
Z hlediska snižování emisí skleníkových plynů z dopravy je podle Národního akčního plánu čisté mobility (dále jen NAP CM) jednou z hlavních překážek rychlejšího zavádění vozidel na alternativní paliva nedostatečná infrastruktura. Situace se však od roku 2015 výrazně zlepšila. Velký vliv na tom má jednak dotační program OPD, jednak dotace z Nástroje pro propojení Evropy (Connecting Europe Facility).

V oblasti elektromobility lze v současné době využít minimálně 600 dobíjecích stanic. Nový NAP CM obsahuje i predikce počtu dobíjecích stanic do roku 2030. V případě naplnění konzervativnějšího scénáře tak bude třeba vybudovat do roku 2030 19 tis. dobíjecích stanic, v případě optimistického scénáře půjde až o 35 tis. dobíjecích stanic. Graf č. 4 znázorňuje skladbu dobíjecí infrastruktury pro optimistický scénář.

Ve vztahu k vodíkové mobilitě počítá NAP CM s tím, že je třeba vybudovat předně základní infrastrukturu čítající 15 vodíkových stanic k roku 2025. Ta bude základním předpokladem pro nastartování vodíkové mobility. Další vývoj vodíkové infrastruktury k roku 2030 bude záviset na rozvoji trhu v osobní, ale i nákladní dopravě při zachování přiměřené účinnosti a nákladů výroby. Dále NAP CM počítá se sítí plnicích stanic LNG resp. LBG, která již vzniká a v roce 2030 by měla čítat 30 plnicích stanic.

Graf č. 4 | Veřejně přístupná dobíjecí infrastruktura v roce 2025 a 2030

(zdroj: MD – Rozvoj dopravní infrastruktury do roku 2050, leden 2020)

Strategické a koncepční dokumenty, legislativa v oblasti energetiky, ochrany klimatu a snižování emisí znečišťujících látek

V oblasti energetiky jsou vedle výše zmíněného NECP základními strategickými dokumenty, které reflektují výše uvedené strategické rámce, následující koncepce, politiky a národní plány, identifikující hlavní kvalitativní a kvantitativní cíle, technická řešení, resp. způsoby financování.

- Státní energetická koncepce ČR (SEK) aktuální schválena v roce 2015, s výhledem do roku 2040; hlavním posláním je zajistit spolehlivou, bezpečnou a k životnímu prostředí šetrnou dodávku energie pro potřeby obyvatelstva a ekonomiky ČR, a to za konkurenceschopné a přijatelné ceny za standardních podmínek.
- Surovinová politika v oblasti nerostných surovin a jejich zdrojů schválena v roce 2017 s působností cca 15 let; vytyčuje mantinely pro využívání nerostných surovin, a to jak z domácích, tak i zahraničních zdrojů, v perspektivě proměny surovinového průmyslu s odkazem na principy evropské integrované strategie.
- Dlouhodobá strategie renovací na podporu renovace vnitrostátního fondu obytných a jiných než obytných budov, veřejných i soukromých podle článku 2a směrnice o energetické náročnosti budov (EU) 2018/844. Obsahuje scénáře možného vývoje renovace fondu budov s orientačními milníky pro roky 2030, 2040 a 2050 a strategii ČR na podporu realizace optimálního scénáře.
- Národní akční plán čisté mobility (NAP CM), aktualizace schválena v roce 2020, výhled do roku 2030. Pokrývá témata jako elektromobilita, bioCNG, bioLNG a rovněž vodíkovou technologii (resp. technologii palivových článků).
- Národní akční plán pro chytré sítě (NAP SG) schválen v roce 2015, aktualizace 2019 pro období 2019–2030, se zejména týká koncepce rozvoje síťové infrastruktury k zabezpečení spolehlivého a bezpečného provozu při požadovaném rozvoji distribuované výroby.
- Národní akční plán rozvoje jaderné energetiky v ČR, schválen v roce 2015, s návazným výhledem do roku 2030; v sektoru jaderné energetiky vymezuje, jak bude naplněna priorita I SEK pro vyvážený mix primárních energetických zdrojů i zdrojů výroby elektřiny, včetně udržování dostupných strategických rezerv.

V oblasti ochrany klimatu a snižování emisí znečišťujících látek jsou základními strategickými dokumenty, které reflektují výše uvedené strategické rámce následující politiky, koncepce a národní plány, identifikující hlavní kvalitativní a kvantitativní cíle, technická řešení, resp. způsoby financování.

- Politika ochrany klimatu v České republice, schválená v roce 2017, která se zaměřuje na definování politik a opatření pro období let 2017 až 2030 s perspektivou rozvoje nízkemisní ekonomiky do roku 2050.
- Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR (též „Adaptační strategie“) schválena v roce 2015, je připravena na roky 2015–2020 s výhledem do roku 2030 a je implementována Národním akčním plánem adaptace na změnu klimatu.
- Národní akční plán adaptace na změnu klimatu, schválen v roce 2017; byl vyhodnocen v roce 2019, je podkladem pro aktualizaci Adaptační strategie (Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR). Dokument rovněž vyčísluje náklady v případě nečinnosti.
- Národní program snižování emisí České republiky, schválila vláda v roce 2015, aktualizace je z roku 2019; stanovuje opatření k dosažení závazků ve snižování emisí vybraných látek znečišťujících ovzduší stanovených legislativou EU k roku 2020, 2025 a 2030 a vytváří společný národní strategický rámec ochrany ovzduší. Opatření BB12 „Dodatečné snížení emisí k roku 2030 ze sektoru veřejná energetika a výroba tepla“ stanovuje snížení emisí NO_x v sektoru veřejné energetiky a výroby tepla o 5 kt v roce 2030 oproti základnímu scénáři tohoto programu, a to formou snížení výroby energie z uhlých paliv. Jedním z finančních zdrojů určených ke splnění tohoto cíle je Modernizační fond.

Výše uvedené strategie, politiky, akční plány a další dokumenty tvoří vyčerpávající seznam. Existuje řada dalších koncepčních materiálů, z nichž některé se věnují specifickým oblastem národního hospodářství a pro potřeby Modernizačního fondu mají jen okrajový význam. Níže je uveden stručný výběr dalších relevantních materiálů:

- Hospodářská strategie, v přípravě, měla by vymezit hlavní cíle v oblasti hospodářství ČR do roku 2030. Plán pro hospodářství bude spočívat na deseti pilířích od průmyslu a energetiky přes inovace, surovinovou politiku, dopravní koncepci, podporu podnikání i reformu vzdělávání,
- Akční plán o budoucnosti automobilového průmyslu v ČR, který se zaměřuje na elektromobilitu, autonomní vozidla a digitalizaci. Obsahuje 25 opatření, která se týkají infrastruktury pro bezemisní vozidla, automatizovaného řízení, vysokorychlostního internetu, aj.
- Koncepce nákladní dopravy pro období 2017–2023, s výhledem na rok 2030, podle níž musí být zásobování zejména historických center měst zajištěno menšími nákladními vozidly, a to pokud možno na alternativní energie.
- Memorandum o dlouhodobé spolupráci v oblasti rozvoje vozidel na zemní plyn pro období do roku 2025, který vzešel ze společných jednání MPO, MF, MD, MŽP, Českého plynárenského svazu a Sdružení automobilového průmyslu; uvádí podmínky rozvoje užití CNG a LNG v dopravě.

Národní legislativa v oblasti energetiky a ochrany klimatu je vedle zákona č. 383/2012 Sb., o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů ve znění pozdějších předpisů, reprezentována zejména zákonem č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií, ve znění pozdějších předpisů, který zahrnuje požadavky na Státní energetickou koncepci ČR, zákonem č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a zákonem č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon). Další související zákony a předpisy jsou: zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, vyhláška 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby, zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů.

Následující výčet představuje základní zastřešující strategické dokumenty ČR, ze kterých vycházejí strategické dokumenty pro jednotlivé oblasti národního hospodářství směřované pro implementaci Modernizačního fondu, resp. naplánování cílů v oblasti politiky energetiky a klimatu. Vedle základního strategického dokumentu pro nastavení Modernizačního fondu, kterým je NECP, patří mezi zastřešující strategické dokumenty mající význam pro implementaci Modernizačního fondu také:

- Národní program reforem České republiky předkládaný každoročně Evropské komisi a Radě EU v rámci koordinace hospodářských politik členských států. NPR shrnuje hlavní záměry vlády v oblasti hospodářské politiky pro nadcházející období přibližně jednoho a půl roku, informuje o tom, jak vláda plní hospodářsko-politická doporučení Rady EU z předcházejícího roku a ukazuje, jak členský stát přispívá k plnění Agendy 2030 – cílů udržitelného rozvoje OSN. Současně je podkladem pro tvorbu nových doporučení Rady na základě doporučení Evropské komise.
- Strategický rámec Česká republika 2030 nahrazuje Strategický rámec udržitelného rozvoje z roku 2010 a pokrývá všech pět rozměrů energetické unie v pojetí udržitelného rozvoje a kvality života. Konkrétní opatření rozpracovává jeho implementační plán.
- Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+ definuje, ve kterých oblastech/tématech je vhodné uplatňovat odlišné nástroje v odlišných územních kontextech (tj. územní specifika) a které národní sektorové politiky mají mít odlišné územní důsledky a je třeba do nich zakomponovat územní dimenzi.
- Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti České republiky pro období let 2012–2020 cílí i na zkvalitnění veřejné správy, podporu znalostní společnosti a ekonomiky a modernizaci infrastruktury (dopravní, energetické a ICT), zefektivnění zdravotnictví, zvýšení flexibility trhu práce a podporu podnikání a obchodu.
- Státní politika životního prostředí ČR 2012–2020; nová politika 2030 bude předložena ke schválení vládě České republiky do konce roku 2020. Jejím cílem je zajistit zdravé a kvalitní životní prostředí, přispět k efektivnímu využívání zdrojů a minimalizovat negativní dopady lidské činnosti na životní prostředí.
- Dopravní politika ČR pro období 2021–2027, je klíčovou oblastí pro konkurenceschopnost ČR z hlediska energeticko-klimatických cílů, představuje však řadu diskutabilních otázek a problémů k řešení, jak ve veřejné, soukromé i podnikatelské sféře.
- Národní iniciativa Průmysl 4.0 (schválená roce 2016), mobilizuje klíčové rezorty a reprezentanty průmyslové sféry k vypracování akčních plánů v oblastech politického, ekonomického i sociálního života a její cíle jsou:
 - snížení energetické a surovinové náročnosti výroby,
 - nárůst produktivity ve výrobě,
 - optimalizace logistických tras,
 - technologická řešení pro decentralizované systémy výroby a distribuce energie,
 - inteligentní městská infrastruktura a další.
- Surovinová politika v oblasti nerostných surovin a jejich zdrojů zohledňuje aktuální posun zájmu průmyslu o high-tech suroviny potřebné pro elektroniku a další moderní odvětví; reflektuje principy oběhové ekonomiky..

Možnosti financování opatření v oblasti energetiky a klimatu v České republice

Hlavní zdroje financování naplňování politiky ochrany klimatu a energetických cílů v Česku tvoří jednak národní programy, programy financované z výnosů z prodeje emisních povolenek (Modernizační fond, Inovační fond, programy v gesci MŽP a MPO), víceletý finanční rámec EU ztělesněný především operačními programy a další programy podpory.

Víceletý finanční rámec EU na období 2021–2027 počítá s alokací na problematiku spojenou s klimatickými cíli ve výši 30 % napříč jednotlivými částmi celého rozpočtu. Na úrovni EU může Česká republika pro financování energeticko-klimatických cílů využít především následující zdroje:

- Evropský fond pro regionální rozvoj,
- Fond soudržnosti,
- Fond pro spravedlivou transformaci,
- Program InvestEU,
- Program LIFE,
- Horizont Evropa.

Nad rámec víceletého finančního rámce:

- Nástroj na podporu oživení a odolnosti reflektovaný v Národním plánu obnovy (zde vazba na klimatická opatření 37 % alokace),
- Výnosy z aukcí povolenek,
- Modernizační fond,
- Inovační fond,
- Unijní fond pro podporu OZE.

Další programy relevantní pro oblast energetiky a klimatu:

- Euratom Research and Training Programme,
- IPCEI,
- ITER,
- Nástroj pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci
- PF4EE.

V následujícím odstavci je uveden výběrový výčet a stručná charakteristika přínosu programů podpory a podpůrných mechanismů relevantních pro energeticko-klimatické cíle, které lze využít:

EFEKT 2017–2021 (MPO), státní program na podporu úspor energie, je doplňkový program k operačním a národním energetickým programům s cílem zvýšit úspory energie, vyhlašuje MPO za účelem podpory naplňování SEK.

ELENA (European Local Energy Assistance) je grantová iniciativa zaměřená na pomoc místním a regionálním autoritám při investicích do energetických úspor a obnovitelných zdrojů energie.

ENERG, program administrovaný ČMZRB poskytuje malým a středním podnikům v Praze bezúročnou úvěry na financování energeticky úsporných projektů.

Integrovaný regionální operační program (IROP), pro období 2021–2027 (MMR) podporuje rozvoj obcí, měst a regionů. Budou poskytovány dotace na podporu udržitelné multimodální městské mobility.

IPCEI (Important Projects of Common European Interest), Důležité projekty společného evropského zájmu) – nástroj určený pro spolupráci mezi dvěma nebo více zeměmi v oblasti vědy, výzkumu a inovací při vývoji špičkových technologií s cílem podpoření dalších investic soukromého sektoru po začátečním příspěvní státní podpory. Podpora může mít různou formu: půjčky, návratné zálohy, bankovní garance nebo granty.

Program Nová zelená úsporám (NZÚ) je program MŽP, který se vztahuje na snížení energetické náročnosti budov, využívání OZE a adaptační opatření v budovách; podpora je zaměřena na sektor bydlení (rodinné a bytové domy) a budovy ve vlastnictví státu. Ukončení příjmu žádostí o podporu se předpokládá v roce 2021, měl by však být pro období 2021–2030 nahrazen obdobným programem, zaměřeným výhradně na rezidenční sektor. Stávající program (vč. toho navazujícího) je financován prostřednictvím státního rozpočtu z příjmů z prodeje emisních povolenek podle zákona č. 383/2012 Sb., o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů ve znění pozdějších předpisů.

Operační program Doprava (OPD) pro období 2021–2027 (MD), představuje hlavní dokument pro naplňování strategických investičních potřeb a řešení klíčových problémů v sektoru dopravy v ČR. Mezi jeho cíle patří rozvoj dopravní infrastruktury a čisté mobility.

Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost (OPTAK) pro období 2021–2027 (MPO) naváže na OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost i v dotačních prioritách, kterými jsou výzkum, vývoj a inovace, malé a střední podniky, energeticko-klimatická politika a digitalizace ekonomiky. V oblasti energetiky budou moci firmy i nadále získat dotace na energetické úspory, smart grids či OZE. Posílena bude podpora čisté mobility.

Česká republika patří k zemím, pro které cesta k cíli klimatické neutrality EU v roce 2050 nebude jednoduchá a finančně nenáročná. Produkce energie v ČR se totiž stále silně opírá o využití fosilních paliv, především uhlí, a zároveň je český průmysl výrazně energeticky náročnější než v nejvyspělejších průmyslových zemích. Modernizační fond by měl výraznou měrou přispět k naplňování těchto cílů.

Operační program Životní prostředí (OPŽP) pro období 2021–2027 (MŽP) je kromě podpory udržitelného hospodaření s vodou, přechodu k oběhovému hospodářství atd. zaměřen na oblast energetické účinnosti, přizpůsobení se změnám klimatu, posílení zelené infrastruktury v městském prostředí a snížení znečištění.

PANEL 2013+ (MMR) spravuje Státní fond podpory investic a v rámci něho jsou poskytovány úvěry na revitalizaci bytového fondu včetně snížení energetické náročnosti domů.

PF4EE (Private Finance for Energy Efficiency, Soukromé finance pro energetickou účinnost) jedná se o evropskou iniciativu, která přináší firmám snazší realizaci energetických úspor. Úvěr je určen zejména pro malé a střední podniky, které připravují nebo zvažují investice do energetických úspor.

Komplementarita Modernizačního fondu a fondů EU

Modernizační fond je nastaven komplementárně k operačním programům financovaným z fondů EU. Opatření, která jsou financována jejich prostřednictvím, nebudou souběžně podporována v Modernizačním fondu a naopak. Prostředky z Modernizačního fondu mohou být rovněž využity v regionech s omezenými zdroji určenými pro regionální rozvoj, např. hl. město Praha.

Převážně z Modernizačního fondu budou podporována opatření realizovaná na zařízeních zařazených v EU ETS a bude rovněž tvořit významnou složku podpory čisté mobility, modernizace veřejného osvětlení nebo projektů v oblasti komunitní energetiky.

Operační program Životní prostředí

OPŽP podporuje energetické úspory a obnovitelné zdroje energie u veřejných budov a infrastruktury. Modernizační fond pak operační program doplňuje shodnými intervencemi na území Prahy. Kromě toho dále podporuje budovy v majetku státu, protože umožňuje vyšší míru podpory než fondy EU.

Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost

Z OPTAK se poskytuje podpora podnikatelům na realizaci energetických úspor a rozvoj obnovitelných zdrojů energie ve všech regionech kromě Prahy. V Praze je podpora, podobně jako u OPŽP, doplněna z Modernizačního fondu. Výjimku tvoří fotovoltaické elektrárny, u kterých OPTAK podporuje jen instalace na střechách budov. Modernizační fond podporuje i instalace na nezastavěných či ostatních plochách, a to ve všech regionech. Podobný princip vzájemného doplnění oblastí podpory se uplatňuje i pro podporu čisté mobility v podnikatelském sektoru.

Fond pro spravedlivou transformaci

Smyslem Fondu pro spravedlivou transformaci je především zmírnění dopadů procesu transformace k uhlíkově neutrální ekonomice v regionech, kde má dopad nejvýznamnější důsledky. Podporuje proto především komplexní projekty na obnovu území a regionálně specifické projekty v rámci podnikatelského prostředí, vědy a výzkumu nebo aktivní politiky zaměstnanosti. Modernizační fond pak zajišťuje podporu samotné transformace energetického sektoru. Při procesu hodnocení budou projekty z uhelných regionů v Modernizačním fondu zvýhodňovány.

Integrovaný regionální operační program

IROP podporuje čistou mobilitu v segmentu veřejné dopravy. Zde se očekává, že nebude mít dostatek prostředků pro poskytování podpory v průběhu celého programového období a ve druhé polovině období proto bude financování opatření pokryto z prostředků Modernizačního fondu.

Operační program Doprava

Z Modernizačního fondu se nepředpokládá financování stejných či podobných aktivit jako jsou opatření financovaná z OP Doprava.

Modernizační fond a jeho priority

Legislativní rámec Modernizačního fondu

Modernizační fond vznikl na základě čl. 10d Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES ze dne 13. října 2003 o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů v Unii a o změně směrnice Rady 96/61/ES, v platném znění.

Směrnice je implementována do českého právního řádu zákonem č. 1/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 383/2012 Sb. o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů.

Prováděcím předpisem ke směrnici o Modernizačním fondu je nařízení Komise (EU) 2020/1001 ze dne 9. července 2020, kterým se stanoví prováděcí pravidla ke směrnici Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES, pokud jde o fungování Modernizačního fondu na podporu investic do modernizace energetických soustav a zlepšení energetické účinnosti vybraných členských států.

Za účelem zřízení Modernizačního fondu budou z celkového množství povolenek v období let 2021 až 2030 dražena 2% (dle čl. 10 směrnice 2003/87/ES, v platném znění). Specificky se v Česku prostřednictvím Modernizačního fondu využijí rovněž veškeré povolenky podle čl. 10c odst. 4 směrnice 2003/87/ES, v platném znění a 50% povolenek podle čl. 10 odst. 2 písm. b) směrnice 2003/87/ES, v platném znění (tzv. solidární povolenky). Peněžní prostředky přidělené České republice z Modernizačního fondu jsou příjmem Státního fondu životního prostředí ČR.

Prioritní oblasti Modernizačního fondu

Za účelem dosažení stanovených energeticko-klimatických cílů navrhuje Evropská komise v čl. 10d(2) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES, následující prioritní oblasti Modernizačního fondu, které mají zaujímat minimálně 70 % finančních prostředků vyhrazených fondu:

- výroba a využívání elektřiny z obnovitelných zdrojů,
- zlepšení energetické účinnosti s výjimkou zvyšování energetické účinnosti související s výrobou energie využívající tuhá fosilní paliva,
- skladování energie,
- modernizace energetických soustav včetně sítí dálkového vytápění, sítí pro distribuci elektřiny a rozšíření propojení mezi členskými státy,
- podpora spravedlivé transformace v regionech závislých na těžbě uhlí, konkrétně podpora přemísťování pracovníků na nová pracovní místa, rekvalifikace a zvyšování kvalifikace pracovníků, vzdělávání, iniciativy v oblasti hledání zaměstnání a nově zakládaných podniků.

Nanejvýš 30 % celkové dostupné alokace pro Modernizační fond mohou čerpat „neprioritní“ projekty, jejichž zaměření nemusí nutně spadat do oblastí vyjmenovaných v čl. 10d(2) směrnice 2003/87/ES. Avšak tyto projekty musí přispívat k modernizaci energetiky a zlepšení energetické účinnosti či snižování/úsporám emisí skleníkových plynů v členských státech a rovněž musí být v souladu s cíli směrnice 2003/87/ES, jakož i s cíli politiky EU v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030 a dlouhodobými cíli vyjádřenými v Pařížské dohodě.

Členský stát přijímající podporu z Modernizačního fondu má právo vybrat vhodné oblasti podpory s ohledem na jeho specifické hospodářské podmínky a provázanost s dalšími programy. Pro vybrané oblasti si následně zvolí vhodnou formu podpory (dotace, půjčka, pojištění, záruka). Modernizační fond není určen pro podporu zařízení na výrobu energie využívající tuhá fosilní paliva.

Pro účely Modernizačního fondu jsou relevantní především následující oblasti, v rámci kterých by měly přijaté prostředky přispět k dosažení energeticko-klimatických cílů České republiky stanovených do roku 2030, jež **vláda ČR akceptovala v rámci Vnitrostátního plánu České republiky v oblasti energetiky a klimatu**.

Vytápění a chlazení

- navýšením podílu energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie do roku 2030 na 30,7%, přičemž navržený průměrný meziroční růst podílu OZE v sektoru vytápění a chlazení odpovídá jednomu procentnímu bodu,
- z hlediska udržitelnosti stanovuje Státní energetická koncepce dosažení 60% krytí dodávky tepla ze SZT výrobou z KVET a 20% krytí výrobou z OZE.

Výroba elektrické energie

- navýšením podílu energie z OZE na podíl 16,9%,
- výstavbou nových obnovitelných zdrojů o cílovém instalovaném výkonu:
 - fotovoltaických elektráren: 2 088 MW,
 - větrných elektráren: 764 MW,
 - vodních elektráren: 37 MW,
 - geotermálních elektráren: 10 MW.

Celkový podíl OZE na hrubé konečné spotřebě energie

- navýšením podílu energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie na 22% při respektování energetického mixu.

Zlepšení energetické účinnosti

- dosažením spotřeby primární energie na úrovni 1 735 PJ a konečné spotřeby 990 PJ,

- kumulovanými úsporami konečné spotřeby energie za 10 let ve výši 462 PJ, přičemž:
 - v rámci úspor energie v budovách ústředních institucí jsou cíle stanoveny ve výši 124 TJ,
 - vysoký předpoklad dosahovaných úspor je odhadován v rámci modernizace soustav veřejného osvětlení, v přibližné výši 75% v současnosti spotřebované elektřiny,
 - snížení energetické intenzity HDP na úroveň 0,157 MJ/Kč.

Doprava

- podílem OZE na úrovni 14%, stanoveným závazně pro všechny členské státy podílu; z toho:
 - v oblasti elektromobility přibližně 220–500 tisíc osobních vozidel, 800–1200 autobusů a 16 tisíc užitkových vozů, dále přibližně 19–35 tisíc dobíjecích bodů,
 - v oblasti paliv na bázi zemního plynu (CNG, LNG, bioCNG, bioLNG), přibližně 22–50 tisíc vozidel na CNG, 3,5–6,9 tisíc vozidel na LNG, a 350–400 veřejných plnicích stanic CNG a 30 stanic LNG,
 - v oblasti vodíkových pohonů se předpokládá 40–50 tisíc osobních vozidel, 900 vodíkových autobusů a až 80 plnicích stanic.

Snižování emisí skleníkových plynů

- snížením do roku 2030 emisí alespoň o 44 Mt CO_{2ekv} v porovnání s rokem 2005 (odpovídá snížení emisí o 30% oproti roku 2005).

Oblasti určené pro financování z prostředků Modernizačního fondu v České republice

Z hlediska prioritních potřeb ČR v naplňování energeticko-klimatických závazků je možné spatřovat potenciál Modernizačního fondu zejména v oblasti podpory modernizace teplárenství a průmyslu, obnovitelných zdrojů energie v podobě nového programu nebo návazného financování opatření OPTAK a OPŽP po vyčerpání alokace, dále v oblasti zvyšování energetické účinnosti v sektorech podnikání a v budovách. Pro dosažení ambiciózních evropských i národních cílů je významná podpora v oblasti veřejné i komerční dopravy, rovněž jako navazující podpora po vyčerpání prostředků z IROP, a také v oblasti komunitní energetiky vytvořením nového programu obdobně jako pro opatření k modernizaci soustav veřejného osvětlení s vytvořením podmínek pro navazující podporu technologicky inovativních prvků.

Popis oblastí zařazených do financování z Modernizačního fondu a jejich absorpční kapacita

Níže navrhované oblasti k financování z prostředků Modernizačního fondu byly určeny na základě reflektování národních cílů pro dosažení energetických úspor a snižování emisí skleníkových plynů, definovaných v národních strategických rámcích jako příspěvek těchto cílů k celoevropskému úsilí boje proti probíhající změně klimatu. Rešerše uvedených oblastí, jako i definování jejich ekonomických a sociálních přínosů, byla rovněž výsledkem studie [„Podpora nízkouhlíkového přechodu České republiky pomocí mechanismů financování EU ETS“](#), zadané Generálním ředitelstvím DG REFORM (SRSS) a zpracované konsorciem vedeným společností ICF ve spolupráci s českým partnerem, společností Enviros.

Potřebné investice a vhodné způsoby naplnění investičních potřeb jsou na základě NECP v oblasti energetiky a klimatu a provedeného šetření u relevantních rezortů a profesních svazů a sdružení definovány následovně.

K dosažení vytyčených cílů v oblasti energetiky a klimatu se pro odvětví výroby energie (malé i velké zdroje – včetně elektráren, akumulace energie, distribučních a přenosových sítí) odhaduje dle ICF nutnost investic v období 2021–2030 ve výši více než 650 mld. Kč. Z toho podpora OZE u malých lokálních zdrojů (kotle na biomasu, tepelná čerpadla, solární kolektory, větrné elektrárny, solární elektrárny) by měla v tomtéž horizontu dosáhnout úrovně okolo 33,8 mld. Kč.

V České republice je silně rozvinuté odvětví teplotnosti, které je třeba postupně transformovat pro využívání nízkouhlíkových zdrojů energie, včetně energie z druhotných zdrojů a odpadního tepla, a jejich přepravu ke spotřebitelům, zejména v městských aglomeracích. Využití obnovitelných zdrojů také podpoří systémy akumulace tepelné energie. Podle údajů Svazu průmyslu a dopravy České republiky a Teplárenského sdružení ČR jsou v sektoru kombinované výroby tepla a elektrické energie a dálkového vytápění potřebné investice do roku 2030 odhadovány na 50–60 mld. Kč.

Investiční potřeby v oblasti obnovitelných zdrojů energie a dalších podporovaných zdrojů energie vypočítává NECP na celkem 898,5 mld. Kč (do roku 2059). Tato částka zahrnuje celkovou podporu (investiční i provozní), ze které tvoří 51,6 mld. Kč investiční dotace v období 2021–2030, provozní podpora v období 2021–2030 511,2 mld. Kč na současné zdroje, udržovací podporu a nové výroby, provozní podpora v období 2031–2059 335,7 mld. Kč na současné zdroje, udržovací podporu a nové výroby – tj. náklady z důvodu legislativně garantované délky podpory, která podle druhu podporovaného zdroje dosahuje od 15 do 30 let od uvedení výroby do provozu.

Investice do elektrizační soustavy v období 2021–2030 by měly dosáhnout celkové částky 651 mld. Kč (2018, OTE, a.s.), z toho téměř dvě třetiny zaujímají investice do elektráren a akumulace, zhruba 28% distribuce a zbytek přenosová soustava. Investice do plynárenské soustavy nejsou veřejně dostupné, ale investice do přepravní soustavy se očekávají ve výši několika desítek mld. Kč. Z hlediska plynárenské soustavy není výše investic spojená s integrací obnovitelných zdrojů ještě přesně vyčíslena, ale investice do přepravní soustavy se očekávají ve výši několika desítek mld. Kč, investice do připojování a integrace biometanových stanic do distribučních soustav v řádu jednotek mld. Kč. Příprava plynárenské soustavy na integraci vodíku a dalších dekarbonizovaných plynů bude silně odvislá od jejich podílu v soustavě a rychlosti jejich nárůstu a bude tyto částky převyšovat; zatím jsou v aktualizované verzi NAP SG (2019–2030) vyčísleny náklady na výstavbu zařízení podporujících sektorovou integraci ve výši 45 miliard Kč do roku 2040.

Pro dosažení kumulovaných úspor 462 PJ v období 2021–2030, dle směrnice EU o energetické účinnosti (čl. 7), je podle NECP napříč programy podpory třeba celkem investovat 524,1 mld. Kč, z toho veřejná podpora tvoří 156,6 mld. Kč. Investice na plnění čl. 3 směrnice EU o energetické účinnosti (tj. indikativní cíl pro spotřebu primární energie, konečnou spotřebu

energie a energetickou intenzitu) nebyly v NECP podrobně vyčísleny, navíc jsou závislé na plnění opatření k dosažení cílů dle čl. 7. Dle přijatého NECP by Modernizační fond mohl přispět na financování těchto opatření minimálně 50 mld. Kč.

V oblasti průmyslu existuje jasná mezera ve financování ze současných programů podpory v období 2021–2030, kterou by měl podle očekávání Modernizační fond vyplnit, aby pomohl dekarbonizaci průmyslových odvětví. Modernizační fond může jako jediný pokrýt společnosti všech velikostí, a to i v rámci EU ETS a na celém území České republiky. V současné době neexistuje žádný plánovaný operační program zaměřený na dekarbonizaci zařízení EU ETS v České republice. Dle rešerše zpracované konsorciem vedené společností ICF jsou investiční potřeby na energetické úspory pro průmysl v rámci EU ETS a průmyslu v hl. m. Praze v období 2021–2030 odhadovány na 31,2 mld. Kč. Z této částky by téměř 11 mld. Kč mělo směřovat do zařízení, na něž se vztahuje EU ETS. Tyto investice by měly zajistit úspory energie ve výši 833 GWh. Podle předběžných výstupů připravované studie „Náklady a potenciál snižování emisí skleníkových plynů v České republice“ zpracovávané společností McKinsey&Company jsou odhadovány investiční náklady na snížení emisí CO₂ formou elektrifikace průmyslu do roku 2030 ve výši cca 26 mld. Kč. Jde však o náklady spojované zejména se sektorem hutnictví, tudíž náklady na elektrifikaci ostatních sektorů by tento odhad ještě navýšily.

V oblasti veřejných budov nastiňují dva scénáře dosahování energetických úspor hranice investiční mezery na 75,4–109,2 mld. Kč. Kromě investic v rámci OPTAK a OPŽP byly identifikovány další potřebné investice. Dodatečná podpora modernizace budov ústředních orgánů vyžaduje mezi 17,3 a 24,7 mld. Kč (očekává se, že přinese energetické úspory 230 GWh). To navíc pomůže české vládě splnit její povinnosti v oblasti úspory energie podle čl. 5 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU o energetické účinnosti. Podpora energetické účinnosti ve veřejných budovách

v hl. m. Praze nadto vyžaduje 3,1 až 4,1 mld. Kč, protože Praha v rámci dalšího programového období využije dostupné prostředky na jiné účely.

Pro oblast dopravy jsou k dispozici různé odhady investic potřebných k dosažení cílů v oblasti klimatu a energetiky z hlediska potřebné infrastruktury včetně dobíjecích/čerpacích stanic a vozidel ve vazbě na používaná alternativní paliva. Zmíníme-li předně investičně nejvíce náročnou oblast vodíkové elektromobility, pak podle NAP CM by náklady na vodíkové automobily, které vynaloží jak veřejné, tak i soukromé subjekty, měly dosáhnout do roku 2030 kumulativní úrovně 28 mld. Kč. V té době by mělo být 80 stanic pro optimální pokrytí republiky a dostupnost plnění pro zákazníky. Náklady na tyto stanice budou kumulovaně skoro 3,5 mld. Kč do roku 2030. Dále se v rámci NAP CM předpokládají investice do vozidel (MHD, drážních vozidel, popř. těž plavidel) na ostatní alternativní paliva. Investice v této oblasti se dají očekávat souhrnně v řádu desítek miliard Kč.

V oblasti komunitní energetiky je odhadování absorpčního potenciálu velmi obtížné s ohledem na to, že komunitní vlastnictví a provozování obnovitelných zdrojů energie se v současné době v České republice využívá zřídka a není zatím finálně legislativně ukořteno. Podle údajů projektu „[Komunitní energetika](#)“ vlastní decentralizovaná zařízení na výrobu obnovitelné energie jen přibližně 45 českých obcí.

Podpora komunitních energetických systémů je příležitostí pro diverzifikaci dodávek energie a napomáhá dosažení cílů v oblasti energetické bezpečnosti. Česká republika může také z investic do komunitní energetiky vytvořit důležitý faktor pro plnění cílů v oblasti obnovitelných zdrojů energie, energetické účinnosti, snížení emisí skleníkových plynů a redukce energetické chudoby. Rovněž je cílem posílit míru přijatelnosti nových technologií občany a podnítit jejich aktivní účast na přechodu k nízkouhlíkové energetice v různých typech lokalit. Pomocí komunitní energetiky je např. možné naplnit potenciál

solární energetiky ČR – na úrovni obcí, bytových domů, rodinných domů – dále rovněž potenciál větrné energie, agrofotovoltaiky apod.

Jasně a jednoduché právní podmínky fungování, založené na nově připravovaném energetickém zákoně, který by měl napomáhat změnám v energetice směrem k decentralizaci, digitalizaci, dekarbonizaci a demokratizaci, spolu s podporou informovanosti o úspěšných modelech praktického uplatnění konceptu komunitní energetiky v jiných zemích pomohou překlenout nejistotu zájemců o vybudování komunitních energetických systémů při tvorbě právní, správní a řídicí struktury projektů. Modernizační fond může pomoci potenciálním projektům komunitní energetiky překonat překážku získání dostatečného kapitálu, která je pro ně spolu s administrativní zátěží a potřebou odborných znalostí klíčovou.

Podle odhadů Národní sítě MAS (Místních akčních skupin) by pro celou ČR měl cíl pro komunitní energetická společenství činit 10 500 MWe instalovaného výkonu v různých typech OZE a kogenerace podle charakteru lokality.

V oblasti veřejného osvětlení lze jednoznačně konstatovat, že významný počet obcí nemá pasport a elektrovizi své soustavy veřejného osvětlení. V ČR je významný počet morálně i fyzicky zastaralých svítidel; řada instalací před rokem 1990 byla velmi předimenzována a optická účinnost současných svítidel je významně vyšší než u starších. Výměna starších svítidel je proto hlavním možným potenciálem energetických úspor ve veřejném osvětlení. Minimálně třetina obcí má v úmyslu investovat do veřejného osvětlení. Z údajů o projektech na podporu modernizace veřejného osvětlení v programu EFEKT 2 a NPŽP vyplývá, že celkové náklady projektů za roky 2018–2020

přesáhly každoročně 450 mil. Kč. Lze předpokládat, že o financování modernizace veřejného osvětlení bude v následujících letech minimálně stejný zájem, a lze tedy očekávat žádosti v objemu cca 450 mil. Kč ročně jen na výměnu svítidel. Odhadované úspory energie, které vzniknou instalací nového osvětlení, dosahují kumulativně za 10 let až 2 590 tis. GJ, kumulativní snížení emisí skleníkových plynů za stejné období dosahuje cca 730 tis. t CO_{2ek}. Zároveň se odhaduje, že z přibližně 1,7 mil. stožárů veřejného osvětlení je až 50% v havarijním stavu a budou rovněž v následujícím desetiletí vyžadovat značné investice. Přitom je zřejmé, že stávající sloupy veřejného osvětlení nevyhovují podmínkám nových svítidel a nad to jsou zpravidla za hranicí své životnosti, shodně s rozvody, které vykazují velkou ztrátovost a zvýšený odpor průchodu elektrického proudu a také budou v následujícím desetiletí vyžadovat značné investice. Další vhodnou investicí je implementace inteligentního řízení osvětlení.

Podle materiálu ICF byly na základě dotazníkového šetření identifikovány pro období 2021–2030 investiční potřeby v celkové výši cca 1050 mld. Kč z veřejných zdrojů (nikoliv pouze na energeticko-klimatické cíle). Pro dosažení stanovených energeticko-klimatických cílů ovšem tato výše investičních potřeb zřejmě nedosahuje s ohledem na neúplně vyčíslené potřeby ve všech oblastech podpory celkové potřebné částky. Souhrnné zdroje dostupné v operačních programech a jiných finančních schématech realizovaných v Česku dosahují úrovně cca 858 mld. Kč. Disponibilní zdroje Modernizačního fondu se mohou pohybovat ve výši okolo 150 mld. Kč (jedná se pouze o indikativní částku vztaženou k aktuální ceně emisní povolenky, množství emisních povolenek určených za účelem využití v rámci Modernizačního fondu pro ČR a kurzu koruny vůči euru).

Přehled programů a stanovení podmínek financování oblastí z prostředků Modernizačního fondu

Na základě spolupráce partnerských organizací podílejících se na správě Modernizačního fondu, zpracovaných analýz a doporučení konzultantů z mezinárodního konsorcia ICF a Enviros a dalších nezávislých studií a po konzultaci s partnery sdruženými v Platformě pro Modernizační fond (viz dále v kapitole „Administrace Modernizačního fondu“) byly stanoveny níže uvedené programy podpory.

1. **Modernizace soustav zásobování tepelnou energií**
2. **Nové obnovitelné zdroje v energetice**
3. **Zlepšení energetické účinnosti a snižování emisí skleníkových plynů v průmyslu v EU ETS**
4. **Zlepšení energetické účinnosti v podnikání**
5. **Modernizace dopravy v podnikatelském sektoru**
6. **Modernizace veřejné dopravy**
7. **Energetická účinnost ve veřejných budovách a infrastruktuře**
8. **Komunitní energetika**
9. **Modernizace soustav veřejného osvětlení**

Podpora opatření v rámci oblastí určených pro financování z prostředků Modernizačního fondu se uskuteční prostřednictvím výše uvedených **samostatných programů**. Jednotlivé programy stanovují podrobnější zaměření a rovněž další specifické podmínky (jako formy financování, splnění podmínek pro poskytnutí veřejné podpory apod.), které musí potenciální žadatelé a jejich projekty naplňovat. V rámci programů budou vyhlášovány samostatné výzvy pro předkládání žádostí o podporu obsahující informace o způsobech výběru projektů, jejich hodnocení, způsobu a formách jejich administrace atd. Programy jsou koncipovány pro skupiny opatření naplňujících obdobný účel či technická a technologická řešení, specifické skupiny potenciálních příjemců prostředků z Modernizačního fondu. Jejich souhrnný přehled a rozložení implementace v čase je uvedeno v tab. č. 2 a tab. č. 3.

Charakteristika programů pro financování opatření z Modernizačního fondu

Kapitola obsahuje základní informace o 9 oblastech podpory, na které se zaměřuje Modernizační fond

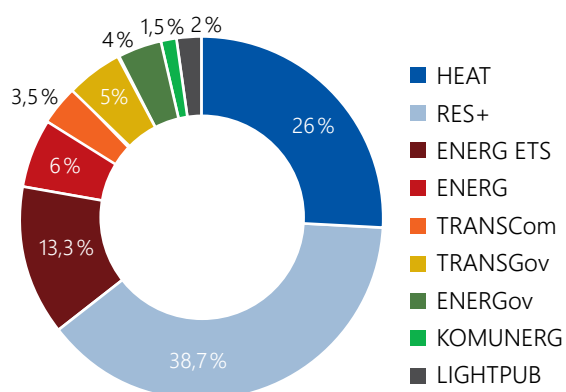
Tab. 2 | Souhrnný přehled programů určených pro financování opatření z prostředků Modernizačního fondu

Číslo	Název programu	Zkrácený název	Zaměření programu
1	Modernizace soustav zásobování tepelnou energií	HEAT	Podpora projektů pro využití OZE a nízkouhlíkových zdrojů primárně určených pro vytápění, jako změna palivové základny a modernizace rozvodů tepelné energie
2	Nové obnovitelné zdroje v energetice	RES+	Podpora projektů nových nepalivových obnovitelných zdrojů energie
3	Zlepšení energetické účinnosti a snižování emisí skleníkových plynů v průmyslu v EU ETS	ENERG ETS	Podpora zařízení a opatření pro zlepšení energetické účinnosti a/nebo snížení produkce skleníkových plynů v průmyslové výrobě pro zařízení zařazená v EU ETS
4	Zlepšení energetické účinnosti v podnikání	ENERG	Podpora zařízení a opatření pro zlepšení energetické účinnosti, příp. snížení produkce skleníkových plynů v podnikání, mimo zařízení v EU ETS
5	Modernizace dopravy v podnikatelském sektoru	TRANSCom	Podpora projektů podnikatelských subjektů pro nákup a pořízení vozidel na alternativní pohon a neveřejnou infrastrukturu
6	Modernizace veřejné dopravy	TRANSGov	Podpora projektů pro veřejné subjekty, podniky s majetkovou účastí státu a veřejných subjektů a veřejné nepodnikatelské subjekty a pro podnikatelské subjekty se závazkem veřejné služby, pro pořízení: a) vozidel na alternativní paliva pro veřejnou přepravu osob, včetně potřebné infrastruktury pro alternativní paliva; b) vozidel na alternativní paliva pro obce, kraje, jejich příspěvkové organizace atp., včetně potřebné infrastruktury pro alternativní paliva
7	Energetická účinnost ve veřejných budovách a infrastruktuře	ENERGov	Podpora komplexních opatření ke zlepšení energetické účinnosti a využití obnovitelných a nízkoemisních zdrojů ve veřejných budovách, budovách státu a veřejné infrastruktuře.
8	Komunitní energetika	KOMUNERG	Podpora otevřených energetických společenství založených za účelem uspokojení svých energetických potřeb (hlavním účelem není tvorba zisku).
9	Modernizace soustav veřejného osvětlení	LIGHTPUB	Podpora rekonstrukce a modernizace soustav veřejného osvětlení s možností instalace inovativních prvků

Tab. 3 | Předpokládaný harmonogram příjmu žádostí v jednotlivých programech v letech

Program	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
1) HEAT	[Bar chart showing activity from 2021 to 2030]									
2) RES+	[Bar chart showing activity from 2021 to 2030]									
3) ENER ETS	[Bar chart showing activity from 2021 to 2030]									
4) ENER	pouze hl. m. Praha (podniky)				neomezeně podnikatelské subjekty					
5) TRANCom	[Bar chart showing activity from 2021 to 2030]									
6) TRANGov	státní a veřejný sektor				státní a veřejný sektor (neomezeno regionálně) veřejná doprava / infrastruktura					
7) ENERGov	pouze hl. m. Praha (podniky)				neomezeně celá ČR					
8) KOMUNERG	[Bar chart showing activity from 2021 to 2030]									
9) LIGHTPUB	[Bar chart showing activity from 2021 to 2030]									

Graf č. 5 | Indikativní rozdělení alokace jednotlivých programů

Rozdělení alokace do jednotlivých programů je pouze indikativní a vychází z posouzení potřeby naplňování strategických cílů a analýzy absorpční kapacity. Vzhledem k mnoha externalitám v podobě nestálé ceny dražených emisních povolenek, vývoje zájmu o jednotlivé oblasti mezi žadateli v čase a možnému přesunu financování některých aktivit do jiných nástrojů, se může finální rozdělení alokace lišit.

Environmentální, ekonomické a sociální přínosy Modernizačního fondu

Modernizační fond by měl podle analýz ICF/Envirosu přinést výrazné snížení emisí skleníkových plynů a úspory energie. Odhady přínosů shrnuje tabulka č. 4:

Tab. č. 4 | Environmentální přínosy Modernizačního fondu

Program	Odhadovaná alokace [mld. Kč]	Energetické úspory [PJ]	Snížení emisí CO ₂ [tis. t]
1) HEAT	40,0	2,5*	6 027
2) RES+	59,6	63,1*	6 542
3) ENERGETS	20,5	5,9	358
4) ENERGETS	9,2	11,0**	882
5) TRANCom			
6) TRANSGov	13,1	1,1	76
7) ENERGov	6,2	0,7	12
8) KOMUNERGETS	2,3	0,2	198
9) LIGHTPUB	3,1	0,3	5
Celkem	154	84,8	18 054 217

* Programy HEAT a RES+ generují úsporu primární energie, nikoliv konečné spotřeby energie.

** U programu ENERGETS je dle měrné dotační nákladovosti MPO vyhodnocen celkový příspěvek na 3,2 PJ.

Pozn.: Zmíněné vyčíslení je pouze indikativního charakteru. Přínos vynaložených prostředků se bude odvíjet od nastavení míry podpory a nastavení opatření programů.

Kromě toho by měl Modernizační fond přispět ke snížení emisí znečišťujících látek a tím i ke zlepšení kvality ovzduší. Tyto vedlejší efekty však nebyly předmětem analýzy.

Příspěvek Modernizačního fondu k plnění cílů NECP do roku 2030 by měl

- dosáhnout 40% z cíle pro snižování emisí skleníkových plynů,
- dosáhnout 30% z cíle pro úspory energie,
- překročit cíl pro podíl OZE na konečné spotřebě energie o 39%.

Modernizační fond by měl do roku 2030 vytvořit nebo přispět k udržení 82 až 131 tis. pracovních míst. Prostředky Modernizačního fondu by spolu s aktivizovaným soukromým kapitálem měly dosáhnout až 300 mld. Kč. S ohledem na přednostní zaměření Modernizačního fondu na snižování emisí v sektoru EU ETS by podniky v EU ETS měly ročně uspořit 14 mld. Kč za nákup emisních povolenek.

Program č. 1

Modernizace soustav zásobování tepelnou energií

Podpora projektů pro využití OZE a nízkouhlíkových zdrojů určených pro vytápění, jako **změna palivové základny a modernizace rozvodů tepelné energie.**

Program č. 1: Modernizace soustav zásobování tepelnou energií (HEAT)

Podpora projektů pro využití OZE a nízkouhlíkových zdrojů určených pro vytápění, jako změna palivové základny a modernizace rozvodů tepelné energie.

Předpokládaná alokace: 26 % Modernizačního fondu

Cíloví příjemci podpory:

Vlastníci teplárenské infrastruktury, fyzické či právnické osoby na základě licence na výrobu tepelné energie a/nebo elektrické energie a licence na rozvod tepelné energie² a společenství pro obnovitelné zdroje³.

Popis podporované oblasti:

Opatření podporovaná z programu jsou opatření přispívající k naplnění cílů a závazků ČR v oblasti snižování emisí skleníkových plynů a zvyšování podílu OZE na energetickém mixu. Program svým nastavením naplňuje ustanovení § 12 zákona č. 383/2012 Sb., ve znění pozdějších předpisů, podle kterého se část prostředků Modernizačního fondu použije přednostně na podporu projektů provozovatelů zařízení na výrobu elektřiny za účelem modernizace, diverzifikace a dekarbonizace odvětví energetiky a teplárenství.

Podpora je primárně určena na modernizaci zdroje a/nebo k němu vztaženému vybudování či rekonstrukci rozvodu jako navazující část komplexního projektu. Výstavba nových zdrojů není podporována. K náhradě zdrojů může dojít na místě nebo v rámci soustavy. Může zahrnovat zařízení pro akumulaci tepelné energie.

Podporovaná opatření budou za účelem zamezení možného překryvu s podporou ze strukturálních fondů dále upřesněna v rámci příslušných výzev.

² Licence udělené Energetickým regulačním úřadem (ERÚ) podle § 5 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon) ve znění pozdějších předpisů. V případě společenství pro obnovitelné zdroje je požadavek na držení licence relevantní pouze v případě, že tato povinnost vyplývá z aktuálně platných právních předpisů.

Příklady podporovaných opatření:

- podpora výroby energie z OZE a nízkouhlíkových zdrojů prostřednictvím modernizace (rekonstrukce nebo náhrady) zdroje, včetně případných systémů akumulace, se změnou palivové základny⁴ na:
 - obnovitelné zdroje energie,
 - energetické využití odpadu (kromě slámy a dalších zbytků z rostlinné výroby a za předpokladu dodržení principu hierarchie nakládání s odpady),
 - zemní plyn,
 - odpadní teplo (včetně využití vodíkových aplikací).
- podpora distribuce energie z OZE a nízkouhlíkových zdrojů prostřednictvím modernizace a budování nových tepelných rozvodů v rámci SZT (včetně případných systémů akumulace) za podmínky zahájení stavebně investičního procesu eliminace všech emisně intenzivních zdrojů do roku 2030 v těchto SZT⁵.

³ Dle čl. 22 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 ze dne 11. prosince 2018 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů. Projekty společenství pro obnovitelné zdroje musí zároveň splňovat podmínky a požadavky vyplývající ze Směrnice (EU) 2018/2001, o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů, a to zejména požadavky dle čl. 22 Směrnice týkající se zaměření projektu (které musí být v souladu se zaměřením a podmínkami Programu), jeho geografického umístění a vlastnictví.

⁴ V případě rekonstrukce nebo náhrady zdroje tepla v podobě změny palivové základny je přijatelný přechod z černého uhlí, či jiného paliva s vyšším emisním faktorem v tunách CO₂/TJ na zemní plyn, či jiné palivo s nižším emisním faktorem v tunách CO₂/TJ (dle Přílohy VI Nařízení Komise (EU) č. 601/2012 ze dne 21. června 2012 o monitorování a vykazování emisí skleníkových plynů podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES).

⁵ Pokud je/jsou součástí SZT zdroj/e spalující černé uhlí, či jiná paliva s vyšším emisním faktorem v tunách CO₂/TJ, je opatření na rozvodech, včetně nové výstavby, způsobilé pouze v případě závazku zadatele (příjemce podpory), že realizace opatření v palivové základně v souladu s pravidly programu bude zahájena nejpozději do konce roku 2030 a dokončena do konce roku 2035. Zahájením realizace projektu je míněn podpis smlouvy o dílo s dodavatelem, který bude opatření spojené se změnou palivové základny zdroje/ů realizovat.

Program č. 2

Nové obnovitelné zdroje v energetice

Podpora projektů nových **nepalivových obnovitelných zdrojů energie.**

Program č. 2: Nové obnovitelné zdroje v energetice (RES+)

Podpora projektů nových nepalivových obnovitelných zdrojů energie.

Předpokládaná alokace: 38,7 % Modernizačního fondu

Cíloví příjemci podpory:

Vlastníci elektráren, stávající nebo budoucí držitelé licence pro podnikání v energetických odvětvích (výroba elektřiny)⁶ a společnosti pro obnovitelné zdroje⁷.

Popis podporované oblasti:

Opatření podporovaná z programu jsou opatření přispívající k naplnění cílů a závazků ČR v oblasti zvyšování podílu OZE na energetickém mixu a snižování emisí skleníkových plynů. Program RES+ svým nastavením naplňuje ustanovení § 12 zákona č. 383/2012 Sb., ve znění pozdějších předpisů, podle kterého se část prostředků Modernizačního fondu použije přednostně na investiční podporu projektů provozovatelů zařízení na výrobu elektřiny za účelem modernizace, diverzifikace a dekarbonizace odvětví energetiky, jako výstavba a rozvoj nových obnovitelných zdrojů elektrické energie. Alokace pro jednotlivé OZE proto bude rozdělena následujícím způsobem: a) 60% alokace bude určeno pro projekty výrobců elektřiny podle čl. 10c Směrnice 2003/87/ES, b) 40% alokace bude určeno pro projekty všech stávajících i nových výrobců elektřiny.

Podporovaná opatření budou za účelem zamezení možného překryvu s podporou ze strukturálních fondů dále upřesněna v rámci příslušných výzev.

Příklady podporovaných opatření:

- podpora nových OZE a prvků aktivního energetického hospodářství (mimo opatření současně podporovatelných ze strukturálních fondů):
 - výstavba fotovoltaických elektráren (FVE)
 - pozemních, umístovaných na jinak obtížně využitelných územích zasažených průmyslovou, těžební či obdobnou činností, mimo plochy zemědělského půdního fondu⁸ (omezení se nemusí týkat projektů agrofotovoltaiky⁹) anebo pozemky určené k plnění funkce lesa¹⁰; v odůvodněných případech na plochách zemědělského půdního fondu za předpokladu povolení využívání pro FVE příslušnými orgány státní správy, vždy však pouze na půdě nižší kvality zařazené do III. až V. třídy ochrany dle BPEJ,
 - integrovaných do budov, popř. vystavěných na stávajících zpevněných, plochách v bezprostřední blízkosti budovy či v areálu budov,
 - realizovaných na dlouhodobě pronajatých pláštích nebytových budov, popř. vystavěných na stávajících zpevněných plochách v bezprostřední blízkosti budovy či jejího areálu,
 - výstavba a modernizace větrných a malých vodních elektráren s instalovaným výkonem maximálně do 10 MW včetně.
- podpora systémů akumulace elektrické energie (pouze jako součást projektu nového zdroje).

⁶ Licence podle zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), v platném znění, kterou je nezbytné předložit nejpozději při dokončení realizace projektu. Požadavek a rozsah licence je vymezen v aktuálním platném znění zákona č. 458/2000 Sb. nebo v zákoně nahrazujícím zákon č. 458/2000 Sb. (nový energetický zákon). V případě společností pro obnovitelné zdroje je požadavek na držení licence relevantní pouze v případě, že tato povinnost vyplývá z aktuálně platných právních předpisů.

⁷ Dle čl. 22 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 ze dne 11. prosince 2018 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů. Projekty společností pro obnovitelné zdroje musí zároveň splňovat podmínky a požadavky vyplývající ze Směrnice (EU) 2018/2001, o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů, a to zejména požadavky dle čl. 22 Směrnice týkající se zaměření projektu (které musí být v souladu se zaměřením a podmínkami Programu), jeho geografického umístění a vlastnictví.

⁸ Ve smyslu zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, v platném znění.

⁹ Využití půdy pro zemědělskou činnost a zároveň k instalaci fotovoltaických modulů na vysokých či svislých konstrukcích bez omezení zemědělské produkce, příp. za účelem pozitivního vlivu na zemědělskou produkci a za předpokladu vydání souhlasného stanoviska příslušného orgánu ochrany ZPF.

¹⁰ Ve smyslu zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně některých zákonů (lesní zákon), v platném znění.

Program č. 3

Zlepšení energetické účinnosti a snižování emisí skleníkových plynů v průmyslu v EU ETS

Podpora zařízení a opatření pro **zlepšení energetické účinnosti** a/nebo **snížení produkce skleníkových plynů** v průmyslové výrobě pro zařízení zařazená v EU ETS

Program č. 3: Zlepšení energetické účinnosti a snižování emisí skleníkových plynů v průmyslu v EU ETS (ENERG ETS)

Podpora zařízení a opatření pro zlepšení energetické účinnosti a/nebo snížení produkce skleníkových plynů v průmyslové výrobě pro zařízení zařazená v EU ETS.

Předpokládaná alokace:
13,3 % Modernizačního fondu

Cíloví příjemci podpory:
Vlastníci či provozovatelé zařízení v EU ETS

Popis podporované oblasti:
Opatření podporovaná z programu jsou opatření realizovaná na zařízeních spadajících do EU ETS, přispívající ke zvyšování energetické účinnosti anebo snižování emisí skleníkových plynů, v rámci výrobního a technologického procesu.

Příklady podporovaných opatření:

- Podpora opatření pro zlepšení energetické účinnosti a snižování emisí skleníkových plynů:
 - zavádění inovativních prvků řízení efektivního nakládání s energií (např. měření a regulace), zavádění nástrojů k optimalizaci provozu na základě monitoringu hodnocení spotřeby energie včetně podpory implementace nástrojů energetického managementu,
 - optimalizace konečné spotřeby energie,
 - snižování energetické náročnosti budov,
 - snížení ztrát a zvýšení účinnosti stávajících zdrojů tepla, elektřiny nebo KJET , přičemž nezpůsobilé jsou projekty prodlužující životnost nebo zlepšující ekonomiku zdrojů spalujících uhlí nebo podobně emisně intenzivní palivo,
 - opatření v technologických procesech výroby – úpravy, modernizace či změna konfigurace systémů výrobní nebo zpracovatelské technologie, optimalizace technologických procesů,
 - využití odpadního tepla z výroby,
 - modernizace (rekonstrukce nebo náhrada) zařízení na výrobu energie (s vyloučením zdrojů na emisně intenzivní palivo) pro vlastní spotřebu vedoucí ke zvýšení její účinnosti,
 - akumulace všech forem energie v rámci instalací OZE nebo komplexních projektů pro zvyšování energetické účinnosti,
 - vodíkové aplikace.

Program č. 4

Zlepšení energetické účinnosti v podnikání

Program je zaměřen na podporu zařízení a opatření pro **zlepšení energetické účinnosti** příp. **snížení produkce skleníkových plynů** v podnikání, mimo zařízení v EU ETS.

Program č. 4: Zlepšení energetické účinnosti v podnikání (ENERG)

Program je zaměřen na podporu zařízení a opatření pro zlepšení energetické účinnosti příp. snížení produkce skleníkových plynů v podnikání, mimo zařízení v EU ETS.

Předpokládaná alokace: 6 % Modernizačního fondu

Cíloví příjemci podpory:

Právníké osoby (zejména malé a střední podniky), fyzické osoby podnikající; po dočerpání prostředků z OP TAK celá ČR.

Popis podporované oblasti:

Opatření podporovaná z programu jsou opatření přispívající k úsporám energie v podnikatelském sektoru, realizovaná ve výrobním a technologickém procesu, na budovách a ve službách, v návaznosti na podporu poskytovanou prostřednictvím strukturálních fondů, včetně hl. m. Prahy.

Příklady podporovaných opatření:

- opatření v energetických hospodářstvích podniků:
 - využívání obnovitelných zdrojů energie a KVET pro pokrytí vlastní potřeby energie a pokrytí spotřeby energie v místě její výroby (mimo zdroje využívající emisně intenzivní paliva),
 - modernizace a rekonstrukce zařízení na výrobu energie pro vlastní spotřebu vedoucí ke zvýšení její účinnosti,
 - modernizace a rekonstrukce rozvodů elektřiny, plynu, tepla, chladu a stlačeného vzduchu za účelem zvýšení účinnosti,
 - zavádění inovativních prvků řízení efektivního nakládání s energií (např. měření a regulace), zavádění nástrojů k optimalizaci provozu na základě monitoringu hodnocení spotřeby energie včetně podpory implementace nástrojů energetického managementu,
 - akumulace všech forem energie v rámci instalací OZE nebo komplexních projektů pro zvyšování energetické účinnosti.

- modernizace soustav osvětlení podnikatelských areálů,
- využití odpadní energie (mimo zdroje využívající emisně intenzivní paliva),
- snižování energetické náročnosti/zvyšování energetické účinnosti výrobních a technologických procesů,
- snížení energetické náročnosti budov,
- zateplení obvodového pláště, výměna a renovace otvorových výplní, další stavební opatření mající prokazatelně vliv na energetickou náročnost budovy podle minimálních požadavků vyplývajících ze směrnice o energetické náročnosti budov (např. i osazení vnějších stínících prvků),
- zvýšení energetické účinnosti technických zařízení budov (například větrání, klimatizace, šetrné chlazení, instalace vzduchotechniky s rekuperací odpadního tepla),
- zavádění inovativních prvků řízení v budovách (prvky řízení efektivního nakládání s energií např. měření a regulace, chytré systémy řízení osvětlení),
- prvky adaptace budov na změny klimatu respektující požadavky na kvalitu vnitřního prostředí (zelené střechy a fasády, využití dešťové a šedé vody, zavádění procesů související s optimalizací vodního hospodářství),
- vodíkové aplikace.

Program č. 5

Modernizace dopravy v podnikatelském sektoru

Program je zaměřen na podporu projektů podnikatelských subjektů pro **nákup a pořízení vozidel na alternativní pohon a neveřejnou infrastrukturu.**

Program č. 5: Modernizace dopravy v podnikatelském sektoru (TRANSCoM)

Program je zaměřen na podporu projektů podnikatelských subjektů pro nákup a pořízení vozidel na alternativní pohon a neveřejnou infrastrukturu.

Předpokládaná alokace:

3,5 % Modernizačního fondu

Cíloví příjemci podpory:

Právnícké osoby, fyzické osoby podnikající.

Popis podporované oblasti:

Opatření podporovaná z programu jsou opatření vedoucí k naplnění cílů tzv. čisté mobility a zvyšování podílu OZE v dopravě, resp. zlepšování kvality ovzduší a snížení emisí z dopravy prostřednictvím podpory přechodu na alternativní nízkoemisní paliva, rozvoj infrastruktury dobíjecích a čerpacích stanic, podpora pořízování nízkoemisních vozidel a zvyšování energetické účinnosti v sektoru dopravy.

Příklady podporovaných opatření:

- Podpora čisté mobility výstavbou infrastruktury:
 - výstavba a pořízení neveřejných dobíjecích/čerpacích stanic pro vozidla s alternativním pohonem.
- Podpora čisté mobility:
 - pořízováním osobních, užitkových, nákladních silničních vozidel a zvláštních vozidel (podkategorie SS – pracovní stroje samojízdné) pro podnikání s alternativním pohonem (elektřina, vodík, bioCNG/LNG),
 - pořízováním drážních vozidel s alternativním pohonem (bioCNG/LNG, vodík, akumulátorové nebo s elektrickým přenosem výkonu z nepalivových OZE),
 - příp. pořízováním jiných ekologicky šetrných vozidel a související dopravní infrastruktury s ohledem na budoucí vývoj alternativních technologií a dostupnost nebo technologickou a finanční náročnost jejich zdrojů,
 - zvyšováním energetické účinnosti v dopravě.

Program č. 6

Modernizace veřejné dopravy

Program je zaměřen na podporu projektů pro veřejné subjekty, podniky s majetkovou účastí státu a veřejných subjektů a veřejné nepodnikatelské subjekty a pro podnikatelské subjekty se závazkem veřejné služby, pro **pořízení vozidel na alternativní pohon pro veřejnou dopravu či infrastruktury pro veřejnou dopravu.**

Program č. 6: Modernizace veřejné dopravy (TRANSGov)

Program je zaměřen na podporu projektů pro veřejné subjekty, podniky s majetkovou účastí státu a veřejných subjektů a veřejné nepodnikatelské subjekty a pro podnikatelské subjekty se závazkem veřejné služby, pro pořízení:

- vozidel na alternativní pohon pro veřejnou dopravu,
- infrastruktury pro veřejnou dopravu.

Předpokládaná alokace: 5 % Modernizačního fondu

Cíloví příjemci podpory:

Veřejné subjekty, příspěvkové organizace a podniky s majetkovou účastí státu a veřejných subjektů a veřejné nepodnikatelské subjekty a podnikatelské subjekty se závazkem veřejné služby..

Popis podporované oblasti:

Opatření vedoucí k naplnění cílů tzv. čisté mobility a zvyšování podílu OZE ve veřejné dopravě, tedy zlepšování kvality ovzduší a snížení emisí z dopravy prostřednictvím podpory přechodu na alternativní nízkoemisní paliva, rozvoj infrastruktury veřejných dobíjecích, plnicích a čerpacích stanic a podpora pořizování nízkoemisních vozidel.

Příklady podporovaných opatření:

- Podpora čisté mobility výstavbou:
 - dobíjecí infrastruktury, např. pro elektrobuses a bateriové trolejbusy veřejné dopravy,
 - čerpacích/plnicích stanic pro vozidla veřejné dopravy s alternativním pohonem (vodík, bioCNG/LNG).
- Podpora čisté mobility pořizováním:
 - silničních vozidel veřejné dopravy s alternativním pohonem (elektrina, vodík, bioCNG/LNG),
 - parciálních trolejbusů veřejné dopravy,
 - osobních, užitkových a zvláštních (podkategorie SS – pracovní stroje samojízdné) vozidel s alternativním pohonem (elektrina, vodík, bioCNG/LNG),
 - drážních vozidel s alternativním pohonem (bioCNG/LNG, vodík, akumulátorové nebo s elektrickým přenosem výkonu z bezemisních zdrojů) pro osobní dopravu,
 - příp. pořizováním jiných ekologicky šetrných vozidel a související dopravní infrastruktury s ohledem na budoucí vývoj alternativních technologií a dostupnost nebo technologickou a finanční náročnost jejich zdrojů.

Program č. 7

Energetická účinnost ve veřejných budovách a infrastruktuře

The image shows a modern building facade with large glass windows and vertical greenery panels. The greenery is composed of various plants, including some with reddish-brown leaves, growing in vertical planters. The building is multi-storied, and the windows reflect the sky and surrounding environment. A blue text box is overlaid on the lower part of the image.

Podpora komplexních opatření ke zlepšení energetické účinnosti a využití obnovitelných a nízkoemisních zdrojů ve veřejných budovách, budovách státu a veřejné infrastruktuře.

Program č. 7: Energetická účinnost ve veřejných budovách a infrastruktuře (ENERGOV)

Podpora komplexních opatření ke zlepšení energetické účinnosti a využití obnovitelných a nízkoemisních zdrojů ve veřejných budovách, budovách státu a veřejné infrastruktuře.

Předpokládaná alokace: 4 % Modernizačního fondu

Cíloví příjemci podpory:

Veřejné a státní subjekty a jejich organizace, jako jsou školy, kulturní a sportovní zařízení, dále pak vysoké školy, veřejné výzkumné instituce, obchodní společnosti vlastněné ze 100 % veřejným subjektem, státní podniky, organizační složky státu, státní příspěvkové organizace, spolky, církve, fundace, ústavy apod., zejména na území hl. města Prahy.

Popis podporované oblasti:

Základním cílem je komplexní podpora revitalizace budov veřejného sektoru a veřejné infrastruktury s cílem snížení konečné spotřeby energie a využití OZE. Podpora dále klade důraz na zajištění vnitřní kvality prostředí v budově, adaptaci na změnu klimatu a využití z pohledu uplatnění inovativních technologií.

S výjimkou budov v majetku státu (státní příspěvkové organizace a organizační složky státu) bude podpora určena pouze pro realizaci projektů na území hlavního města Prahy. Některá podporovaná opatření bude možné financovat až po vyčerpání alokace příslušných fondů EU.

Příklady podporovaných opatření:

- snížení energetické náročnosti veřejných budov a veřejné infrastruktury,
- snížení energetické náročnosti systémů technologické spotřeby energie,
- výstavba nových veřejných budov, které budou splňovat parametry pro pasivní nebo plusové budovy.

Zároveň budou podporovány i aktivity spojené se zvyšováním využití obnovitelných zdrojů energie:

- výstavba a modernizace obnovitelných zdrojů energie pro veřejné budovy,
- výstavba a modernizace obnovitelných zdrojů energie pro zajištění dodávek systémové energie ve veřejném sektoru.

Jako doprovodná opatření budou podporována i opatření sledující:

- zlepšení kvality vnitřního prostředí budovy,
- zvýšení adaptability budov na změnu klimatu.

Program č. 8

Komunitní energetika

Program je určen na **podporu otevřených energetických společenství** založených za účelem uspokojení svých energetických potřeb (hlavním účelem není tvorba zisku).

Program č. 8: Komunitní energetika (KOMUNERG)

Program je určen na podporu otevřených energetických společenství založených za účelem uspokojení svých energetických potřeb (hlavním účelem není tvorba zisku).

Předpokládaná alokace: 1,5 % Modernizačního fondu

Cíloví příjemci podpory:

Energetická společenství¹¹ (např. družstva, zapsané spolky apod.).

Popis podporované oblasti:

Opatření podporovaná z programu jsou opatření využívající místní obnovitelné zdroje energie, potenciál snížení konečné spotřeby energie, akumulaci a sdílení energie nebo jejich kombinaci, na základě místních potenciálů a podmínek. Vlastníkem nebo investorem projektu je tzv. místní komunita, která tato opatření realizuje primárně za účelem uspokojení svých energetických potřeb. Komunity se následně stávají současně výrobcí a spotřebiteli energie.

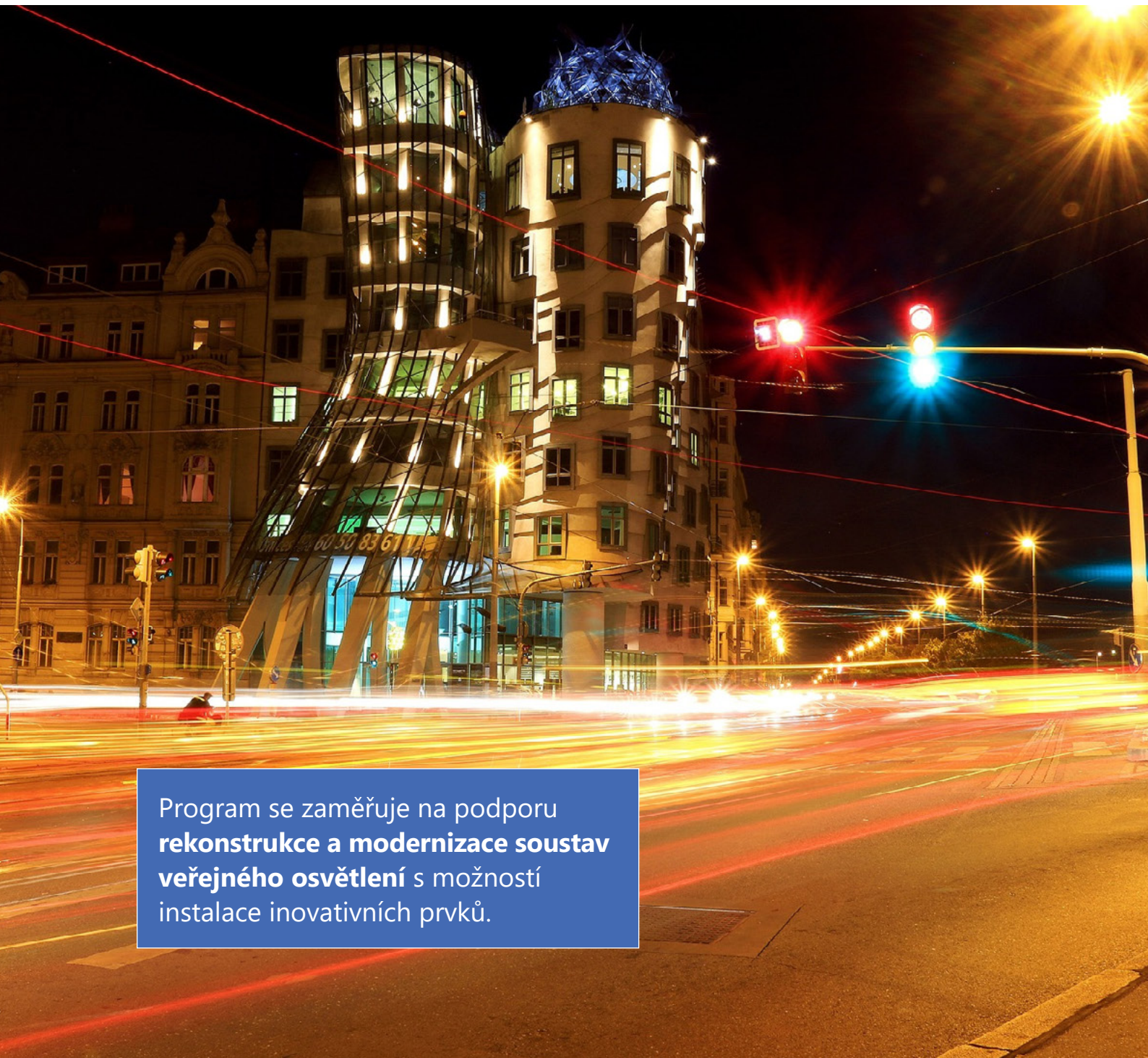
Příklady podporovaných opatření:

- optimalizace konečné spotřeby energie,
- výstavba komunitních elektráren, využívajících nepalivové OZE, s vlastní či pronajatou distribuční sítí vč. možnosti akumulace energie, inteligentních síťových a měřících prvků, a optimalizace spotřeby energie,
- výstavba komunitních vytopen a tepláren (možná též kombinovaná výroba elektřiny a tepla), využívajících OZE či DZE, vč. vybudování či rekonstrukce sítí SZT, a optimalizace spotřeby energie,
- výstavba komunitních bioplynových stanic zpracovávajících ve společenství vytříděné bioodpady, vyprodukované průmyslové bioodpady, kaly z ČOV, či vedlejší zemědělskou produkci,
- systémy využívající bioplyn, skládkový plyn či kalový plyn vznikající v blízkosti realizace projektu,
- systémy akumulace elektrické a tepelné energie,
- zpracování a distribuce biomasy pro efektivní využití v SZT nebo v domovních kotlích, spojená i s rekonstrukcí (výměnou) zdrojů,
- instalace systému aktivního hospodaření s energií (např. měření a regulace),
- výstavba komunitních dobíjecích či plnicích stanic na energii/palivo vyprodukované v rámci společenství pro nízkoemisní vozidla aktivních spotřebitelů.

¹¹ Energetická společenství jsou definována dle čl. 2 bodu 16 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 o podpoře využití energie z obnovitelných zdrojů, kde jsou tzv. *společenství pro obnovitelné zdroje* definována jako právní subjekty, jejichž podílníky nebo členy jsou fyzické osoby, malé a střední podniky nebo místní orgány, včetně obcí a jejichž hlavním účelem není vytváření zisku, ale poskytování environmentálních, hospodářských nebo sociálních společenských přínosů svým podílníkům nebo členům anebo místním oblastem, kde provozují svou činnost; jsou v souladu s platným vnitrostátním právem založeny na otevřené a dobrovolné účasti, jsou samostatné a jsou účinně kontrolovány podílníky nebo členy, kteří se nacházejí v blízkosti projektů energie z obnovitelných zdrojů vlastněných a vybudovaných těmito právními subjekty.

Program č. 9

Modernizace soustav veřejného osvětlení

Program se zaměřuje na podporu **rekonstrukce a modernizace soustav veřejného osvětlení** s možností instalace inovativních prvků.

Program č. 9: Modernizace soustav veřejného osvětlení (LIGHTPUB)

Program se zaměřuje na podporu rekonstrukce a modernizace soustav veřejného osvětlení s možností instalace inovativních prvků.

Předpokládaná alokace: 2 % Modernizačního fondu

Cíloví příjemci podpory:

Obce a městské části, organizační složky státu a jejich příspěvkové organizace, příspěvkové organizace zřizované obcí nebo městskou částí, obchodní korporace se 100% podílem obce nebo městské části, které vlastní nebo provozují soustavu veřejného osvětlení.

Popis podporované oblasti:

Opatření podporovaná z programu jsou především modernizace systému soustav veřejného osvětlení a jeho příprava pro širší městskou infrastrukturu. Opatření by měla cílit především na snižování energetické náročnosti soustavy veřejného osvětlení, zvyšování účinnosti svítidel, vhodnou volbu světelných zdrojů, s přidanou hodnotou využívání inovativních technologických prvků.

Příklady podporovaných opatření:

- rekonstrukce a modernizace soustav veřejného osvětlení,
- modernizace světelných zdrojů, svítidel a optimálního prostorového uspořádání a využití světelných míst,
- regulace světelného toku a zrovnomnění odběru proudů v jednotlivých fázích provozu soustavy veřejného osvětlení,
- automatizace, optimalizace řízení a monitorování provozu soustav veřejného osvětlení s cílem snížení spotřeby energie,
- související opatření umožňující budoucí zapojení soustav veřejného osvětlení do širší městské infrastruktury instalací inovativních technologických prvků, které mají pozitivní vliv např. na:
 - rozvoj alternativních pohonů v dopravě,
 - instalaci prvků inteligentních dopravních systémů a optimalizaci dopravy,
 - rozvoj inteligentních systémů nakládání s odpady,
 - optimalizaci využití energie a vody.

Administrace Modernizačního fondu

Proces administrace Modernizačního fondu na evropské úrovni se zakládá na ustanoveních prováděcího nařízení Komise (EU) 2020/1001 ze dne 9. července 2020, kterým se stanoví prováděcí pravidla ke směrnici Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES, pokud jde o fungování modernizačního fondu na podporu investic do modernizace energetických soustav a zlepšení energetické účinnosti vybraných členských států (dále jen „nařízení k Modernizačnímu fondu“). Pro fungování a schvalování investic jednotlivých členských států hraje rozhodující úlohu EIB a tzv. **Investiční výbor, kterému EIB poskytuje podporu ve formě sekretariátu. Výbor se schází dvakrát ročně, a to nejpozději do 15. července a do 15. prosince. Výbor tvoří zástupci přijímacích členských států, 3 zástupci nepřijímajících členských států, a zástupci Komise a EIB.**

Na národní úrovni upravuje organizační a procesní zajištění správy prostředků z Modernizačního fondu příkaz ministra životního prostředí o organizačním zajištění přípravy správy prostředků z Modernizačního fondu. Hlavními organizačními útvary, které se podílí na procesech přípravy a následné administrace Modernizačního fondu, jsou:

- a)** Výbor pro Modernizační fond složený se zástupců MŽP, SFŽP ČR, MPO a MF,
- b)** Platforma pro Modernizační fond, kterou tvoří zástupci zainteresovaných subjektů z řad orgánů státní správy, profesních svazů, odborné veřejnosti a dalších partnerů.

Výbor pro Modernizační fond (dále jen „Výbor“) vznikl na základě dohod spojených s projednáváním novely zákona o obchodování s emisemi a ukotven prostřednictvím příslušného příkazu ministra životního prostředí. Výbor je poradním orgánem ministra životního prostředí, projednává a doporučuje návrhy členů výboru, zabývá se zejména základními koncepčními, strategickými a implementačními dokumenty souvisejícími se správou prostředků z Modernizačního fondu. Jeho předsedou je náměstek pro řízení sekce fondů EU, finančních a dobrovolných nástrojů MŽP, místopředsedou ředitel odboru energetiky a ochrany klimatu MŽP, členem ředitel SFŽP ČR; ministr životního prostředí dále jmenuje na návrh ministra průmyslu a obchodu tři členy a na návrh ministra financí jednoho člena.

Platforma pro Modernizační fond (dále jen „Platforma“) slouží pro výměnu informací a podnětů mezi orgány veřejné správy, soukromým sektorem a dalšími subjekty. Platforma projednává především podněty svých členů k zásadním koncepčním a implementačním materiálům předkládaným Výborem a vyjadřuje se k dokumentaci relevantní pro implementaci Modernizačního fondu v České republice. Kromě členů Výboru jsou dalšími členy Platformy subjekty, do jejichž působnosti spadají oblasti podporované z Modernizačního fondu.

Správce prostředků z Modernizačního fondu

Příjemce prostředků z Modernizačního fondu je na základě ustanovení §12, odst. 1 zákona č. 1/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 383/2012 Sb., o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů, ve znění pozdějších předpisů, **Státní fond životního prostředí ČR**. SFŽP ČR je zodpovědný za přípravu Obecného programového dokumentu, příslušných prováděcích programů i ostatních prováděcích dokumentů, jejichž přípravu koordinuje prostřednictvím *pracovních týmů* složených ze zástupců relevantních resortů na pracovní úrovni, které jsou zastoupeny ve Výboru pro Modernizační fond. Na pracovní jednání těchto týmů mohou být v návaznosti na projednávaná témata přizváni rovněž zástupci Platformy a další odborníci.

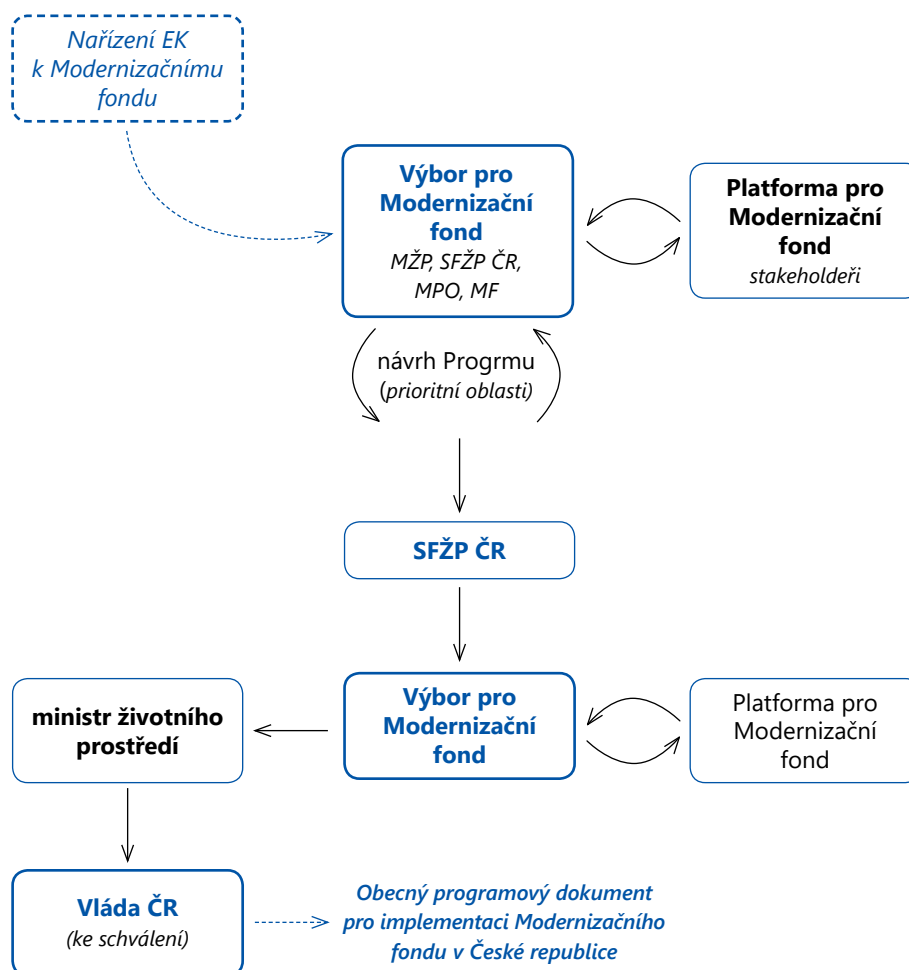
Administraci projektů financovaných z prostředků Modernizačního fondu zajišťuje SFŽP ČR v souladu s podmínkami stanovenými Nařízením EK k Modernizačnímu fondu a dalšími pokyny vydávanými EIB a rovněž v souladu se zákonem č. 388/1991 Sb. o Státním fondu životního prostředí České republiky, ve znění pozdějších předpisů a Statutem Státního fondu životního prostředí České republiky. Je-li to účelné, může SFŽP ČR zejména k výkonu činností administrativní či provozní povahy využít třetích subjektů, které pak příslušné činnosti vykonávají jeho jménem a na jeho účet. O poskytování prostředků ze SFŽP ČR rozhoduje ministr životního prostředí.

Proces přípravy, administrace a implementace Modernizačního fondu

Proces přípravy a následné implementace Modernizačního fondu v České republice probíhá prostřednictvím organizačního a institucionálního zajištění, popsaného výše a v souladu s Nařízením EK k Modernizačnímu fondu. Přípravu veškerých prováděcích dokumentů zajišťuje SFŽP ČR, jako správce Modernizačního fondu.

1. Příprava Obecného programového dokumentu a základního koncepčního nastavení implementace Modernizačního fondu

- Výbor pro Modernizační fond se předně zabývá základním koncepčním a strategickým nastavením implementace Modernizačního fondu.
- SFŽP ČR zajišťuje přípravu Obecného programového dokumentu pro implementaci Modernizačního fondu, který popisuje základní výchozí rámce jeho administrace a implementace a zejména pak stanovuje hlavní oblasti, které jsou určeny pro financování z prostředků Modernizačního fondu.
- Obecný programový dokument je po odsouhlasení Výborem pro Modernizační fond předložen ke schválení ministru životního prostředí a následně ke schválení vládou ČR.

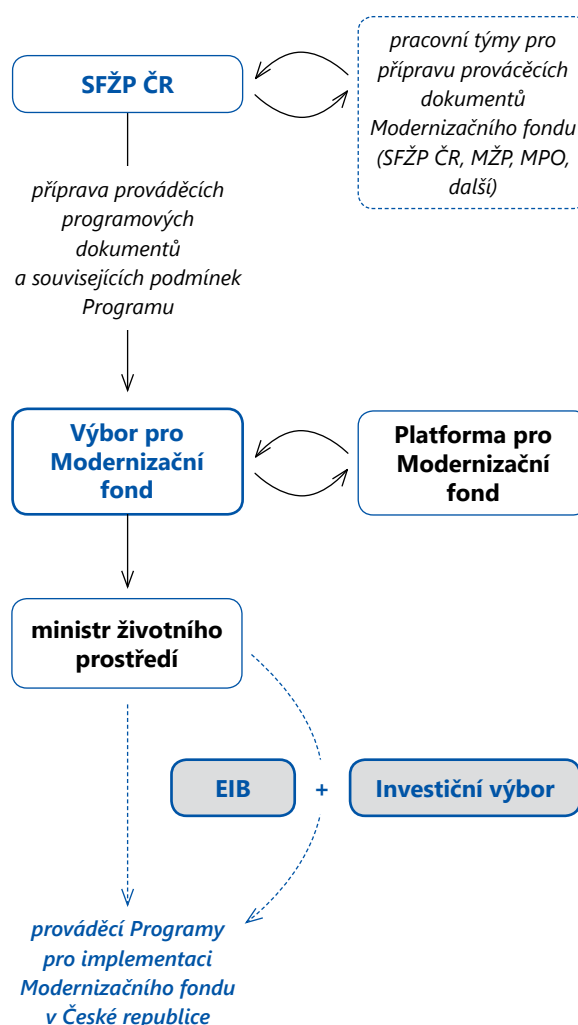
2. Příprava prováděcích programových dokumentů

- SFŽP ČR zajišťuje přípravu prováděcích programových dokumentů ("Programů"), které popisují specifické podmínky a formy poskytovaných podpor z oblastí, které jsou určeny k financování z prostředků Modernizačního fondu, stanovené v rámci Obecného programového dokumentu schváleného vládou ČR. Projekty jsou v rámci programů předkládány ke schválení EIB jednotlivě anebo, pokud je to účelné, prostřednictvím režimu ve smyslu čl. 2 bodu 5 Nařízení EK k Modernizačnímu fondu.

Režimem se rozumí investiční návrh, který splňuje tato kritéria:

- a) zahrnuje konzistentní soubor priorit, které jsou v souladu s cíli Modernizačního fondu, a vzhledem k charakteristikám projektů v rámci tohoto režimu může být považován buď za prioritní, nebo neprioritní investici;*
- b) trvá déle než jeden rok;*
- c) má celostátní nebo regionální působnost a*
- d) má podpořit více než jednu veřejnou nebo soukromou osobu nebo subjekt odpovědný za zahájení nebo zahájení a realizaci projektů v rámci tohoto režimu.*

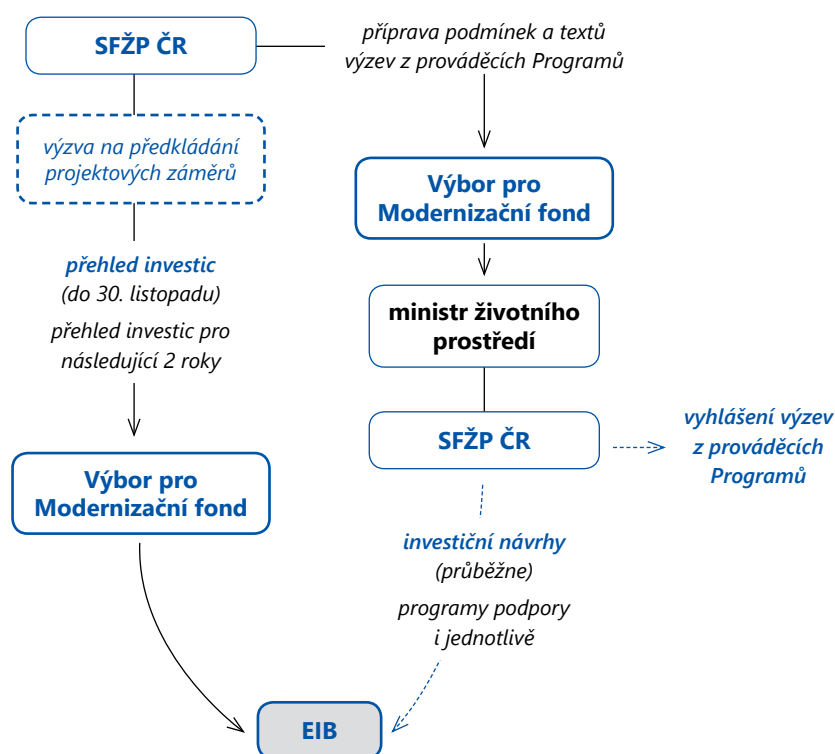
- Příslušné prováděcí Programy jsou předkládány Výboru pro Modernizační fond a rovněž prezentovány na společných jednáních Platformy pro Modernizační fond.
- Po projednání jsou prováděcí Programy schvalovány ministrem životního prostředí. Programy, které slouží rovněž jako „režim podpory“ (viz výše), jsou následně předkládány EIB.

3. Příprava investičních návrhů a předkládání žádostí o podporu z Modernizačního fondu

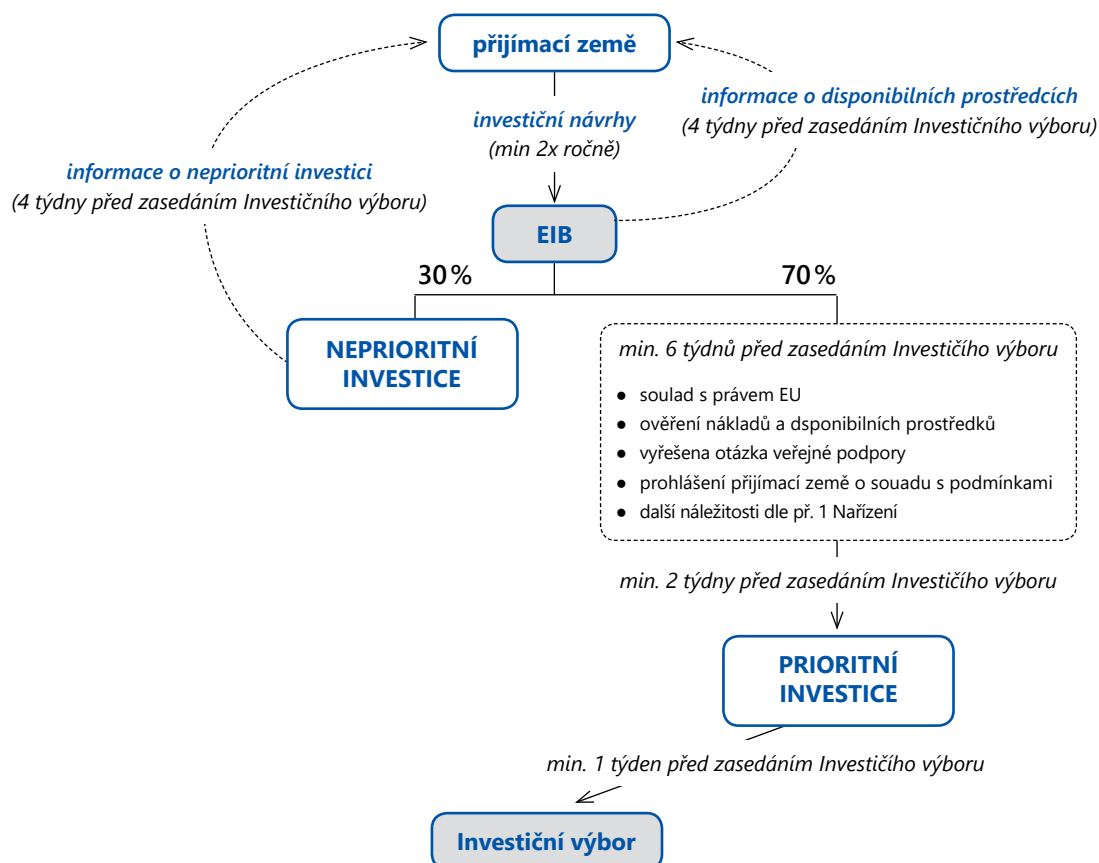
- SFŽP ČR v rámci některých prováděcích Programů může před vlastním vyhlášením výzev pro předkládání žádostí o podporu vyhlásit výzvy pro předkládání projektových záměrů, které poskytují základní informace o plánovaných investicích v dané oblasti a současně slouží jako podklad pro sestavení přehledu investic, který každoročně do 30. listopadu předkládá členský stát způsobilý k přijetí podpory z Modernizačního fondu EIB a Investičnímu výboru, pro něž hodlá v následujících 2 kalendářních letech předložit investiční návrhy. SFŽP ČR připravený přehled investic před jejich odesláním EIB projedná v rámci Výboru pro Modernizační fond.
- SFŽP ČR dále vyhláší samostatné výzvy pro předkládání žádostí o podporu z příslušných prováděcích Programů. Návrh textu výzev, resp. znění jejich podmínek a návrhy alokací, předkládá SFŽP ČR na jednání Výboru pro Modernizační fond. Výzvy mohou mít formu hromadné výzvy pro předkládání žádostí o podporu s možností kontinuálního hodnocení a financování nebo formu pro individuální předkládání žádostí a jejich následnému předkládání ke schválení EIB, resp. Investičním výborem. Po odsouhlasení podmínek a znění výzvy Výborem jsou výzvy předkládány ke schválení ministru životního prostředí, který výzvu vyhlásí a SFŽP ČR poté zajistí administraci předkládaných žádostí o podporu.
- EIB a Investičnímu výboru mohou být investiční návrhy předkládány kdykoliv během kalendářního roku, a to jak v podobě prováděcích Programů (resp. výzev z těchto programů), tak jednotlivých projektů. Investiční návrhy musí jednoznačně uvádět, zdali se jedná o prioritní, nebo neprioritní investice.

(Návrhy týkající se neprioritních projektů malého rozsahu mohou být předkládány pouze v rámci prováděcích Programů)

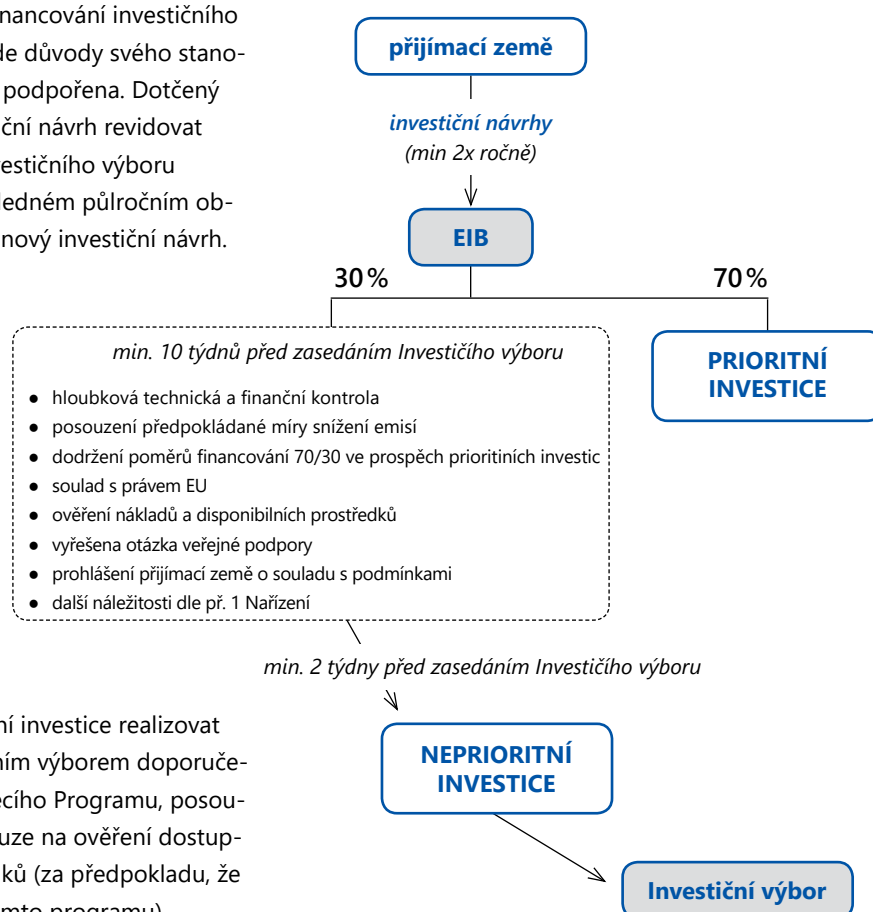

4. Správa, přidělování a vyplácení prostředků z Modernizačního fondu

- Čtyři týdny před zasedáním Investičního výboru informuje EIB přijímající členský stát, Investiční výbor a Komisi o finančních prostředcích, které má dotyčný členský stát k dispozici na financování investic z Modernizačního fondu („výkaz dostupných finančních prostředků“).
- Investiční návrhy předložené přijímajícími členskými státy jako **prioritní investice** posoudí EIB v prvním půlročním období vyplácení daného kalendářního roku, jsou-li předloženy nejméně 6 týdnů před prvním půlročním zasedáním Investičního výboru (jsou-li předloženy později než 6 týdnů před prvním pololetním zasedáním Investičního výboru, ale nejméně 6 týdnů před druhým pololetním zasedáním výboru, budou posouzeny v druhém půlročním období vyplácení daného kalendářního roku).
 - EIB si může od přijímajícího členského státu vyžádat jakékoli informace nebo dokumenty, které považuje za nezbytné pro posouzení konkrétní investice, pokud je v souladu s přílohou č. 1 Nařízení EK k Modernizačnímu fondu.
 - Jestliže se EIB domnívá, že se návrh týká neprioritní investice, uvědomí o tom přijímající členský stát nejpozději do 4 týdnů od předložení návrhu a své závěry odůvodní. V takovém případě se návrh posoudí v souladu s požadavky a lhůtami stanovenými pro neprioritní investice.
 - Pokud se bude prioritní investice realizovat v rámci již dříve EIB potvrzeného víceletého prováděcího Programu (tj. prostřednictvím příslušné výzvy z Programu), posouzení návrhu se omezí pouze na ověření dostupných finančních prostředků (za předpokladu, že nedošlo ke změnám v tomto Programu).

- EIB rozhodne o potvrzení návrhu jako prioritní investice nejpozději 2 týdny před zasedáním Investičního výboru. O tomto rozhodnutí EIB neprodleně informuje dotčený přijímající členský stát a Komisi.
- Nejpozději 1 týden před zasedáním Investičního výboru informuje EIB výbor o investičních návrzích každého přijímajícího členského státu potvrzených jako prioritní investice; v informaci uvede i částku, která má být na každou investici vyplacena.
- Postup posuzování investičních návrhů předložených přijímajícími členskými státy jako neprioritní investice je obdobou postupu posuzování prioritních investic s tím rozdílem, že lhůtou rozhodující o době posouzení neprioritních investic Investičním výborem je 10 týdnů.
 - EIB na rozdíl od prioritních investic podrobí návrhy neprioritních investic hloubkové technické a finanční kontrole (včetně posouzení předpokládané míry snížení emisí), kterou musí dokončit nejpozději 2 týdny před zasedáním Investičního výboru.
 - V rámci hloubkové kontroly si EIB může od přijímajícího členského státu vyžádat jakékoli dodatečné informace nebo dokumenty, které považuje za nezbytné pro technické a finanční posouzení.
 - Na rozdíl od prioritních projektů rozhoduje u neprioritních vždy Investiční výbor, který může vydat doporučení o financování investičního návrhu za předpokladu, že jsou splněny podmínky jednak shodné s prioritními investicemi a mj. současně podíl finančních prostředků přidělených na prioritní investice je nejméně 70% z celkové výše prostředků využitých přijímajícím členským státem, včetně těchto finančních prostředků.
 - Pokud Investiční výbor financování investičního návrhu nedoporučí, uvede důvody svého stanoviska a investice nebude podpořena. Dotčený členský stát může investiční návrh revidovat s ohledem na zjištění Investičního výboru a může v kterémkoli následném půlročním období vyplácení předložit nový investiční návrh.

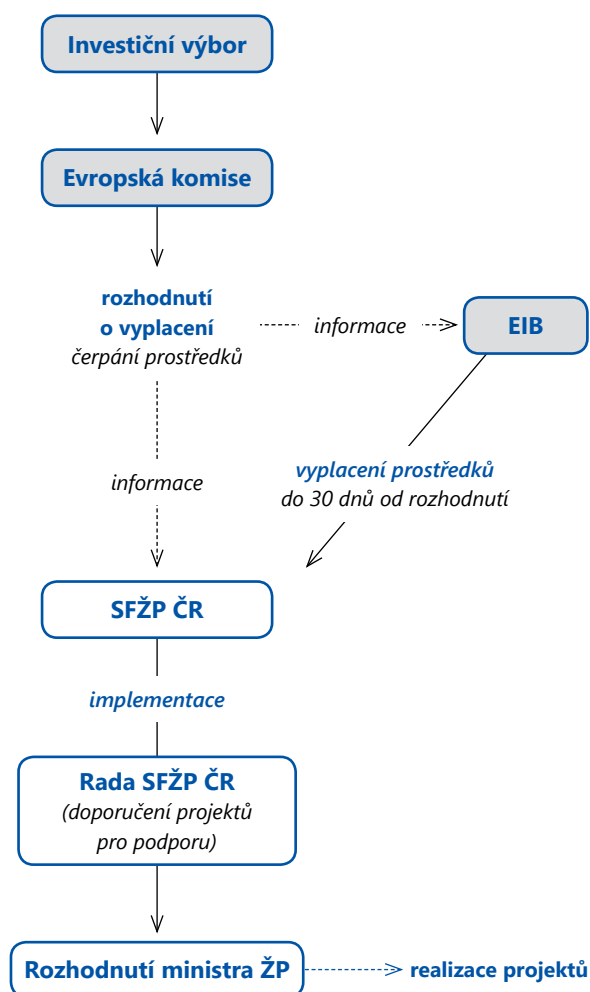
- Pokud se bude neprioritní investice realizovat v rámci již dříve Investičním výborem doporučeného víceletého prováděcího Programu, posouzení návrhu se omezí pouze na ověření dostupných finančních prostředků (za předpokladu, že nedošlo ke změnám v tomto programu).

5. Rozhodnutí Komise o vyplacení prostředků a platby

- Po zasedání Investičního výboru přijme Komise rozhodnutí, kterým stanoví výši prostředků z Modernizačního fondu, jež mají být vyplaceny na každou investici potvrzenou EIB jako prioritní nebo doporučenou k financování Investičním výborem (dále jen „rozhodnutí o vyplacení“). Komise oznámí rozhodnutí o vyplacení dotčenému přijímajícímu členskému státu a informuje o tom EIB a Investiční výbor.
- Do 30 dnů ode dne rozhodnutí o vyplacení zašle EIB přijímajícímu členskému státu příslušnou částku podpory z Modernizačního fondu. SFŽP ČR zřídí u ČNB účet, který bude určen pouze pro prostředky Modernizačního fondu.

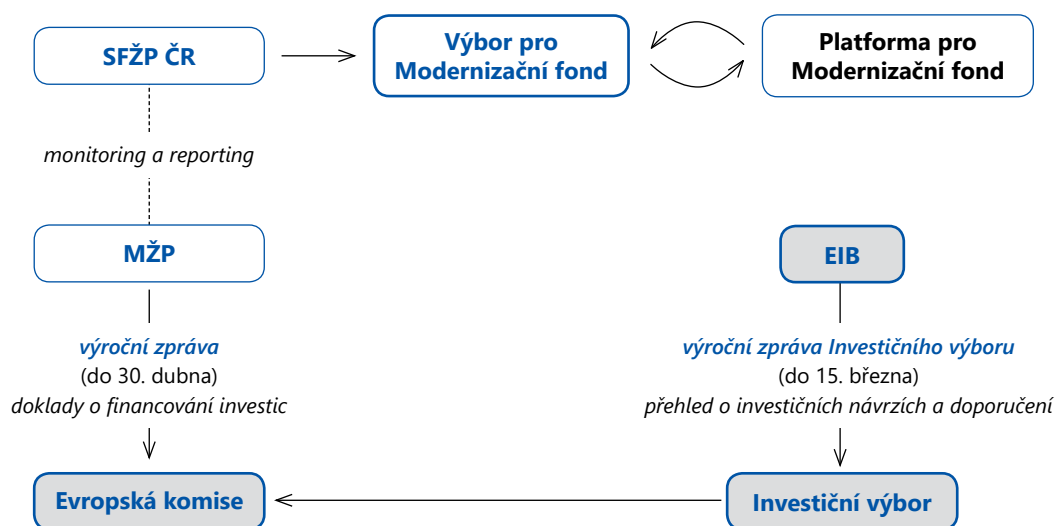
6. Schválení a financování projektů z Modernizačního fondu

- V případě, kdy jsou žádosti přijímány v rámci EIB a Investičním výborem schváleného režimu, probíhá jejich schválení a financování průběžně, dle podmínek prováděcího Programu, resp. příslušné výzvy z Programu. SFŽP průběžně informuje EIB (dle stanovených termínů) o stavu plnění schváleného prováděcího Programu, dosažených výsledcích a čerpání příslušné alokace.
- V případě, kdy jsou žádosti předkládány a schvalovány EIB (resp. Investičním výborem) individuálně, probíhá jejich financování až po ukončení procesu popsaném v bodě č. 4 Správa, přidělování a vyplacení prostředků z Modernizačního fondu.
- Žádosti jsou před vydáním Rozhodnutí o poskytnutí finančních prostředků ze SFŽP ČR, které vydává ministr životního prostředí, předkládány Radě SFŽP ČR, která vydání Rozhodnutí ministrowi doporučuje či nikoliv..

7. Monitorování, podávání zpráv, vyhodnocení a audit

- SFŽP ČR administruje a financuje schválené žádosti a pravidelně monitoruje a reportuje proces implementace, s jehož výsledky seznamuje Výbor pro Modernizační fond, resp. zástupce Platformy pro Modernizační fond, kteří mohou v průběhu celého procesu vznášet podněty za účelem efektivnější implementace Modernizačního fondu.
- Uvedené výstupy monitoringu a celkově implementace Modernizačního fondu v ČR ve spolupráci se SFŽP ČR pravidelně reportuje MŽP Evropské komisi v souladu s nařízením EK k Modernizačnímu fondu, resp. dalšími pokyny vydávanými EIB, přičemž přijímající členské státy jsou povinny vždy do 30. dubna Komisi předložit výroční zprávu za předchozí rok obsahující:
 - písemné doklady o financování investic z Modernizačního fondu v předchozím roce;
 - roční účetní závěrku za každou investici; v případě prováděcích Programů finanční výkaz obsahující souhrnné údaje o výdajích Program v předchozím roce.
- EIB vypracuje za každý rozpočtový rok, který začíná 1. ledna a končí 31. prosince, roční účetní závěrku Modernizačního fondu s přihlédnutím k finančním výkazům, kdy tyto závěrky podléhají nezávislému externímu auditu.
- SFŽP ČR provádí prostřednictvím kontrol dokumentů a kontrol na místě audit u příjemců podpory, dodavatelů a subdodavatelů, jimž byla poskytnuta podpora z Modernizačního fondu.

Informování veřejnosti o principech a cílech Modernizačního fondu a jeho implementaci

Implementace Modernizačního fondu v Česku a jeho prostřednictvím financování prioritních oblastí má za cíl nejen přispět k modernizaci energetického sektoru, pomoci dosáhnout přijímajícím zemím klimatické neutrality a obecně pak k naplnění stanovených cílů v oblasti energetiky a klimatu, ale rovněž pomoci v šíření a uvědomění si závažnosti těchto celospolečenských problémů u široké veřejnosti. Česko využije v rámci administrace tohoto nástroje přínosy, které Modernizační fond prostřednictvím financování širokého spektra opatření nabízí a společně s evropskými partnery, zejména pak Evropskou komisí a Evropskou investiční bankou, bude průběžně informovat širokou veřejnost o principech a zásadních cílech Modernizačního fondu.

Přijímajícím zemím rovněž vyplývají určité informační povinnosti za účelem informování veřejnosti o úloze a cílech Modernizačního fondu, které vychází v první řadě z prováděcího nařízení Evropské komise k Modernizačnímu fondu a které spočívají především ve zveřejnění údajů o podpořených investicích. Tyto údaje musí obsahovat výslovný odkaz na podporu obdrženu z Modernizačního fondu. Přijímajícím zemím a Komisi rovněž Nařízení stanovuje vykonávat informační, komunikační a propagační činnosti týkající se podpory z Modernizačního fondu a dosažených výsledků. Tato opatření by měla být prováděna za účelem usnadnění výměny zkušeností, znalostí a osvědčených postupů ve vztahu k návrhům, přípravě a realizaci investičních akcí v rámci Modernizačního fondu.

Cíle informování veřejnosti o principech a přínosech Modernizačního fondu a způsobu jeho implementace jsou zejména:

- podpořit předkládání kvalitních návrhů projektů a dosáhnout tak maximální využití absorpční kapacity programu,
- informovat širokou veřejnost o Modernizačním fondu, jeho výsledcích a pozitivním vlivu na životní prostředí a kvalitu života obyvatel.

SFŽP ČR, jakožto zprostředkovatel Modernizačního fondu, [prostřednictvím svých webových stránek](#), informuje a pravidelně zveřejňuje informace související s aktuálním stavem příprav prováděcích programů, jejich implementace a následně podpořených investic. Na stránkách jsou rovněž prezentovány cíle a principy implementace Modernizačního fondu v České republice. Stránky budou dále sloužit k poskytování informací o formách a způsobech podpory, podmínkách jejího získání a předpokládaném časovém harmonogramu výzev, jako i k samotnému zveřejnění vyhlášených výzev z Modernizačního fondu. Většina informací je rovněž zveřejňována i prostřednictvím sociálních sítí, které SFŽP ČR spravuje a pravidelně aktualizuje. Tento moderní způsob komunikace s širokou, ale i laickou veřejností, je zejména v poslední době vítaným informačním zdrojem.

Aktivní komunikace principů, cílů a nástrojů implementace Modernizačního fondu bude rovněž zajištěna pořádáním odborných seminářů pro potenciální příjemce, panelových diskuzí a webinářů pro odbornou veřejnost, účastí na tematicky relevantních konferencích a veletrzích a podporou prezentace objektivních informací v médiích. Zvažuje se též zapojení do vzdělávacích akcí v oblasti životního prostředí, efektivního hospodaření s energií a snižování emisí skleníkových plynů.

Forma a způsob využívání komunikačních nástrojů budou v průběhu realizace Modernizačního fondu modifikovány s ohledem na aktuální stav implementace, komunikační potřeby a snahu o dosažení nejvyššího možného účinku na cílové skupiny.

Obecný programový dokument pro implementaci **Modernizačního fondu** v České republice

Vydal: Státní fond životního prostředí ČR, Olbrachtova 2006/9, 140 00 Praha 2
leden 2021

STÁTNÍ FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY